

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail. Reg. No. 3088

388 Atwater Ave., Mississauga, Ontario, L5G 2A3, Canada. Tel. /905/ 278-4116.

No. 2, Vol. 30., únor-February 1996.

CANADA'S TWO DOLLAR COIN

CANADA
TAKE
it to
HEART

National Citizenship Week:
February 12-19

Anniversary
of the Canadian flag:
February 15

Heritage Day:
February 19

NC

Canada's \$2 coin.

NC

Change That Counts New coin saves \$250 million

(NC)—The Honourable David C. Dingwall, Minister of Public Works and Government Services and Minister responsible for the Royal Canadian Mint, says the new \$2 coin, to be introduced into circulation on February 19, 1996, will save Canadians more than \$250 million over the next 20 years.

He says the savings stem from the durability and longer lifespan of coins. A \$2 bill only lasts about a year in circulation, whereas the new coin is expected to last 20 years.

The \$2 coin will also be Canada's first bi-metallic circulation coin. It has a "two-tone," silver and gold appearance because of its nickel outer ring and a round aluminum bronze core. The new coin will weigh 7.3 grams and have a

diameter of 28 millimetres. That's just slightly larger and heavier than the familiar one dollar coin.

The design on the reverse of the coin features the image of a Canadian polar bear which was unveiled by Minister Dingwall on September 21 at the Metro Toronto Zoo. The image of Her Majesty Queen Elizabeth II will appear on the obverse of the new \$2 coin, as it does on all our circulation coins.

Production of the \$2 bill will stop when the new coin is introduced, but you will still be able to use the bills for as long as you have them. The \$2 bills will be taken out of circulation gradually as they are collected and replaced by the \$2 coins.

News Canada / January 1996 /

Novoroční pozdrav z Prahy ...

Praha může být advokátem Rusínů

Přestože je území Podkarpatské Rusi s největší pravděpodobností již navždy součástí Ukrajiny, neměla by Česká republika zcela pominout ze zřetel zájmy jeho obyvatel. Pokud je nynějším požadavkem lidí, žijících v kdysi nejvýhodnějším cípu Československa dosažení autonomie na kyjevské vládě, může k naplnění takového cíle Praha diplomatickou cestou přispět.

Právě za předsednictví České republiky byla totiž Ukrajina přijata do Rady Evropy, čímž se zavázala dodržovat řadu evropských dohod, mj. práva přiznávaná v rámci kontinentu národnostním menšinám. Zástupci Ukrajiny totiž museli před vlastním přijetím vyslechnout seznam nedostatků, jež se projevují v politické praxi této země, a přislíbit, že se s nimi do určitého termínu vyrovnají. Jak uvedl tisk, „v případě Ukrajiny jde zejména o problematiku menšin a neexistenci ústavy“. Menšinami se bezesporu myslí také Rusíni, které ukrajinské vládní úřady jako národ neuznávají. Stane-li se pražská vláda advokátem ruské menšiny u evropských institucí, udělá pro ně více, než ty české politické strany, které dosud deklarují - bez ohledu na dnešní realitu - existenci Československa včetně Podkarpatské Rusi.

Právě tak může vláda České republiky, aniž by tak vznášela jakékoli územní nároky vůči současné Ukrajině, přijmout deklaraci odsuzující dohodu uzavřenou 29. června 1945 mezi Československem a SSSR o postoupení Podkarpatska Sovětskému svazu. V tomto smyslu byl Společnosti přátel Podkarpatské Rusi osloven předseda Poslanecké sněmovny Milan Uhde. Současně obdržel i dopis tzv. „dočasné vlády Podkarpatské Rusi“, která jej vyzývá ke zrušení uvedené smlouvy. V dopise se mj. uvádí: „Uvedená smlouva byla podepsána bez účasti a souhlasu vlády Podkarpatské Rusi a proti vůli místního obyvatelstva. Zrušení této smlouvy prospěje uspořádání částečné nápravy křivd a pomůže obnovit dobré vztahy mezi českým a ruským národem.“ Jakékoliv gesto odsouzení zmíněné dohody by pro část ruského obyvatelstva mělo stejný význam, jako měla pro Čechy a Slovaky koncem 80. let prohlášení polské a maďarské vlády odsuzující vpád svých armád do Československa roku 1968. Pokud si Česká republika získala v evropské politice relativně uznávané postavení, je její morální povinností pomoci těm, kteří takovou pomoc potřebují.

MŠP redakce: LUMIR MIKULKA

Rovně a jasně

- Jak dlouho bude ještě hyzdit náměstí Vltavy most a socha Jana Švermy? Kdyby ho nebyl likvidoval Rudolf Slánský jako svého konkurenta ve slovenském povstání, byl by býval byl generálním tajemníkem KSČ Jan Šverma. Někedo zaspal listopad 1989?

- Jak dlouho budou ještě tlávit tolik prostoru veřejné sdělovací prostředky komunistickým promluvám?

- Oceňujeme opět kladné hlasování českého parlamentu o prodloužení platnosti lustráčního zákona do roku 2000.

- V pohraničním Chebu mělo být náměstí v tomto městě pojmenováno Nám. dr. Eduarda Beneše. Nyní rozhodli radní tohoto města, že náměstí ponese jméno Dr. Milady Horákové. Nátlak sousedů? Kompromis? Milada Horáková vyznívala stejně ideály jako Eduard Beneš.

- Jak je možné, že na našem Václavském náměstí v Praze mohla se konat manifestace komunistů u příležitosti výročí Velké říjnové revoluce. Dal k tomu souhlas primátor hl. m. Prahy? Lidem, jejichž ideje a program byly zákonem prohlášeny za zločineckou organizaci.

- Je neskutečné, jak ministr Pavel Tygrd mění své názory. V neděli na televizní sedničce s poslankyní za Levý blok Marií Šubrovou, schválil nedostojnou roli. Kromě jiných vyjádření prohlásil, že v únoru 1948 nebyl komunistický puč. Proč tedy tak překotně utíkal na západ, zatím co jiní šli doma do aktivního odporu proti násilnému nastolenému řádu v zemi?

-clm-

Věrní zůstali • LISTOPAD -

PROSINEC 1995/9-10

Your Key to the Czech Republic

Looking for an English-language newspaper that gives fresh, up-to-date, unbiased news, business and cultural coverage of Prague and the Czech Republic?

Subscribe to...

THE PRAGUE POST

For information and your complimentary copy of The Prague Post, contact Hana Andělová, Na Poříčí 11, 115 30 Praha 1, Czech Republic. Phone: (422) 2487 5000 Fax: (422) 2487 5050

Jaroslav Stránský (1884 - 1973)

"Kon. Listy"
děkuji všem,
kteří už
poslali
předplatné
na rok 1996.

Právník, novinář a politik Jaroslav Stránský se narodil 15. ledna 1884. Po svém otci Adolfu Stránském převzal vydavatelství Lidových novin. Od roku 1934 profesorem Masarykovy univerzity v Brně. Před první světovou válkou politicky činný v Lidovské pokrokové straně moravské. 1918 až 1925 v Čs. na rodné demokracii. 1921 až 1925 v úřadu jejího opozitního moravského křídla. Roku 1925 založil vlastní Národní stranu práce, jež se roku 1929 sloučila s národně socialistickou stranou. V letech 1918 až 1921 a 1929 až 1938 poslancem Národního shromáždění. Od roku 1925 majitel nakladatelství J. F. Borový. V září 1938 člen Výboru na obranu republiky. Během války v emigraci ve Velké Británii ministr spravedlnosti exilové vlády v Londýně. Po válce zastával postupně funkce ministra spravedlnosti a ministra školství a osvěty. Ve vládě patřil k hlavním odpůrcům komunistických snah o hegemonii. 20. února 1948 podal spolu s dalšími demokratickými ministry demisi. Po komunistickém převratu odešel s rodinou do exilu. Uspěl se v Londýně, zapojil se do činnosti exilových organizací a rozvíjel spolupráci s čs. vyslancem BBC a od roku 1951 i s rozhlasovou stanicí Svobodná Evropa. Zemřel 13. srpna 1973 v Londýně.

Přátelé česko-slovenské
spolupráce a bratrství
doporučujeme všem:

mosty
ČESKO-SLOVENSKÝ
TÝŽDENÍK

Sestnást stránek informací o politice, ekonomice, kultuře v obou republikách, i o tom, co si myslí známí lidé - Miloš Hájek, Milan Lasica, Jiří Suchý, Milan Maršálek, Jiří Grygar, Marján Porubjak a mnozí další.
Žádáme v stánkách, u knihkupců nebo přímo v bratislavské redakci (MOSTY, P.O.B. 220, 814 99 Bratislava 1).

Britská spisovatelka Marcie Davenportová patřila k vášnivým příznivcům předválečného Československa Přítelkyně J. Masaryka vrátila Čechům část historie

LONDÝN - Nekrolog k úmrtí Marcie Davenportové, spisovatelky a blízké přítelkyně Jana Masaryka, přinesl britský list The Times. Uvádí se v něm, že v posledních letech svého života se M. Davenportová dočkala toho, co ani ona sama nemohla předvídat.

Díky sametové revoluci v roce 1989 a pádu komunismu mohla být svědkem pražského představení Dona Giovanniho v roce dvoustletého výročí úmrtí W.A. Mozarta, k jehož životopisu před tříděti lety sbí-

rala materiál právě v Praze. Kromě slavné Mozartovy biografie ji přinesl celosvětový úspěch i bestseller Údoli rozhodnutí z roku 1942, příběh růstu ocelářského průmyslu z Pittsburghu let 1873 - 1941. Jsou v něm vykresleny i živé portréty českých a slovenských emigrantských dělníků. Dílo poprvé v češtině vyšlo rok před komunistickým převratem v roce 1948, pak bylo zakázáno, znovu se nakrátko objevilo v roce 1968, aby se pak opět ocitlo na černé listině nežádoucích knih. M. Davenportová se však

dočkala v 90. letech nového překladu i jeho komerčního úspěchu.

V téže době se na pražských pultech objevily první výtisky její knihy Jan Masaryk: Poslední portrét. Podle listu The Times se autorce „podařilo vrátit českým lidem kousek jejich historie, kterou ona tak dobře znala a která jim byla odírána“. M. Davenportová patřila k vášnivým příznivcům předválečného Československa. V roce 1939 vysílala z New Yorku v češtině, i když zpočátku jen papouškovala napsaná slova,

než se jazyk skutečně naučila. S Janem Masarykem, svým blízkým přítelem, se setkala poprvé v listopadu 1941. Po válce se měla za J. Masaryka provdat a žít v Praze. Po únorových událostech roku 1948 bylo vše jinak. J. Masaryk ji 7. března poslal do Londýna, sám byl o pár dní později nalezen mrtvý na dvoře Černínského paláce. Každoročně v tuto dobu pak údajně hrával její další přítel Arturo Toscanini bez dalšího vysvětlování na svých koncertech Smetanovu Vltavu. MŠP 21/96

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH LANGUAGE.

Publisher and Editor: Mirko Janeček.
Tel. /905/ 278-4116.

Články, ohledně inzerátů, opravu
adres a předplatné lze poslat na:
"Kanadské Listy", 388 Atwater Ave.,
Mississauga, Ont. L5G 2A3, Canada.

Předplatné na 1 rok:

Kanada ...	\$ 12:00
USA, jako tiskopis ...	\$ 22:00
námořní, jako tiskopis ...	\$ 24:00
USA, letecky ...	\$ 28:00
námořní, letecky ...	\$ 34:00

Pro čtenáře v České republice:
Dobrovolné předplatné v komu-
nách lze zaslat na adresu:
Pavel Svoboda, Na Vyhliďce 176,
252 65 Roztoky u Prahy.

IN MEMORIAM

Nedávno se mezi poúnorovými
emulanty v Torontě rozšířila
zpráva, že v Britské Kolumbii
zemřel náhle býv. torontský re-
zident Luděk Novotný. Na obráz-
ku je s paní Věrou, která je
českého původu, ale v Kanadě se
už narodila. Luděk byl klidný
typ, který miloval přírodu a
zvířata a to byl jeden z důvo-
dů, proč se odstěhoval v r. 56
do BC. Narodil se 3. července
1924 v Praze-Vršovicích a až
se chtěl stát učitelem, za na-
cistů byl celý 24. ročník nasa-
zen do továrny, většinou v Ří-
ši, kde naši mladí lidé proží-
vali peklo spojeneckých náletů.
Luděk měl štěstí a dostal se
do továrny ve Vysočanech. Po
válce krátce učil, ale v r. 48 odešel do ciziny. Do Kanady přišel v r. 1951 a
pracoval na farmě a pak v továrně. V Torontě se oženil a v r. 1956 se odstěho-
val do BC. Měl 3 děti: jeden chlapec žije v Langley, BC, druhý ve Vancouveru a
dcera v Chemainus, BC. Počnebi Britské Kolumbie Luděkovi a jeho paní vyhovova-
lo a často zajížděli do okolních lesů na výlety. Přátelům se zmiňoval, že ho
vždy bolí, když v BC vidí vykáčené lesy či spíš svahy hor bez stromů a bez
zvířat, která tam dřív byla doma. Luděk zemřel 26. prosince 1995.

ZE ŽIVOTA KRAJANŮ

Napadlo nás zjistit
kolik je v cizině
rodáků a přátel Pře-
stic. Hlavu možného
sdružení přátel už
máme: paní Líbuše
Holoubková žila
v Peru a dnes žije
v Torontě. Na Pře-
štice nemůže zapo-
menout. Přihlásí se
další?

Populární krajanská restaurace ve Vancou-
veru, BC, je na prodej! Zavoralovi by rádi
předali svůj Czechoslovakian Restaurant /707 Queensbury
Ave., N. Vancouver, BC, V7L 3V7/ do rukou české nebo sloven-
ské dvojice, přednostně z pohostinského oboru, aby pokračo-
vala v provozu zavedené a populární firmy. Je to jediná
krajanská restaurace ve Vancouveru, od roku 1976. Majitelé
dříve působili ve Winnipegu. Nabídky a dotazy přímo na
výše uvedenou adresu. -- V North Bay žije krajan Dušan Ji-
nak nám není známo, zda Tanchynovi stále vlastní Angus La-
ke Lodge v sev. Ontáriu. -- Komentátor "Staru" nadhodil, že
by se rozdělení Kanady mělo stát podle podobného scénaria,
jako se rozdělovala ČSR v r. 1993. Máme pokušení dát článek
Adama Mayerse jako úvodník. -- Výroční Valná hromada Masary-
kova ústavu se konala na Masaryktownu 11. 2. 96. Do čela
byl znovu zvolen Jan Trávníček, pův. z Hradiště u Chocně. --
Celá rodina Pěnkavova z Hamiltonu se zas sešla v Maltonu
3. 2. 96. -- George Jirka má v Port Perry, Ont. firmu Infra-
heat Inspection Service. -- Starostka města Mississauga /480.
000 obyvatel/ Hazel McCallion oslavila 14. 2. své 75. na-
rozeniny a vůbec nechce jít do důchodu. -- Kan. firma MERFIN
vypověděla smlouvu v ekologii v Mikulově; prý oblast kolem
Břeclavi nemá dostatek vody pro plánovanou stavbu. -- Jan
Bata byl nevlastním bratrem zakladatele firmy Bata. Red.
šotek z něho ale udělal "nejstaršího syna Tomáše Bati".
Kanadský Tomáš Bata, 82, se chybě zasmál po té, co se mu
red. brněnské "Rovnosti" omluvil. -- Z 10ti mil. obyvatel
jižního Ontárie se 25 procent hlásí k britskému původu.
Následují Italové, Čiňané a Portugalci. -- Sokolové z Montre-
álu pojedou autobusem na slet
Sokola USA ve Filadelfii 4. 7.

Náš úvodník o nedostatecích
v českém bankovníctví zaujal
Jana Mareše, kterého v r. 1994
Česká Obchodní Banka v Praze po-
slala do Kanady na 6ti-měsíční
školení. Navrhujeme, aby ho p. mí-
nistr financí přibral jako své-
ho náměstka. -- Čtenáři se poza-
stavili nad článkem v "Globe +
Mail" 30. 1. Předpovídá, že se Če-
ši nedohodnou se sudetskými Něm-
ci a ČR se nedostane do EU. -- Vy-
šla zajímavá kniha Borise Čelov-
ského "So oder so". Tyká se řeše-
ní české otázky z německého hle-
diska v letech 1933-45. Vydala
SINGA loni. -- Ota Zeman organizuje
různé autobusové zájezdy; volejte
/519/ 576-6886. Jeho bratr Vladi-
slav žije v Adelaide, SA. -- Deportace J. Nemsily z Kanady visí stále ve
vzduchu. Je mu 83 let. Při žádosti o emigraci sem zatajil, že byl oblast-
ním velitelem Hlinkových Gard za války. -- Yonge St. v Torontě a dál na se-
ver je 1.896 km dlouhá. -- Brankovsky Tennis School vydává vlastní bulletin
"Tie-break". Pí Vlasta Brankovská neví, co je opečník. -- Adresa Jaromíra
Petříčka a jeho vzácné choti: Hrnčí Skála 105, 468 22 Železný Brod. ČR.
Jaromír oslavil 14. 10. 95 své 75. narozeniny. Do Toronta přijedou oba v dub-
nu. -- Novým členem MHI se stal Bořivoj "Fobert" Jirgala, který žije v Bal-
timore, Ont. -- Vídeň z různých krajů ČR nabízí: M. Pešina, Jana Žižky 560, 533
41 L. Bohdaneč. -- "Moravský Výběr" z r. 93 /vydává v Ottawě M. Kocourek/ má
článek "Moravané", který je bohužel nepřátelský vůči Čechům. -- Dne 10. 12. 95
zemřela paní Tanya Pejškárová ze St. Catharines, Ont. Bylo jí 76 let.

V Mill Bay na ostrově Vancouver, BC žije se
svou paní Eileen pozoruhodný muž jménem George
Parker. V Pardubicích až do puže v r. 49
byl znám jako Jirka Kvaček. Na obrázku je
upravo, uprostřed je Eileen a vlevo je její ch
host a nádhavný rybař, býv. brankář ruského
hokejového teamu, sportovec mezinárodní úrov-
ně, Vladislav Tretick. Jak se Parker s ním
setkal, to vědí jen oni dva. Každopádně se
stali přáteli a při lovu ryb měli štěstí, pro-
tože Jiří ví, kde berou..

Katedrála postavená v širém poli u Mark-
hamu nákladem deseti milionu dolarů slo-
venským krajanem Štefanem Romanem, se stá-
vá cílem mnohých turistů, zvláště ze Slo-
venska. Štefan Roman neměl žádné vyšší
vzdělání, když v r. 1938 do Kanady jako
mladík přišel, ale měl pochůvkavého ducha
a uměl tvrdě pracovat. Narodil se v r.
1921 ve Velkém Ruskově na vých. Sloven-
sku. 15 let pracoval jako horník, ale ve-
dle toho studoval, zvláště horniny. V r. 53
založil firmu Denison Mines Ltd. a ote-
vřel doly na uranovou rudu v Elliot La-
ke, Ont. Postupně zaměstnával až 1.700 o-
sob. Ještě než stavba katedrály byla do-
končena, Štefan Roman 23. března 1989 zem-
řel. Bylo mu pouhých 66 let.

4 O LETCÍCH

Novinky v našem let. archívu: "Letec Jiří Hartman",

165 stran, zajímavé fotografie. Douglas Bader: "Boj na nebi", 150 stran. Lad. Zadrobílek: "Moje cesta k RAF", 184 stran. Josef Duda: "Válečné ohlédnutí", 125 stran velkého formátu, výběr fotografií sestavil a sloven do-provodiť Zbyněk M. Duda. --Nová adresa: Karel Čáp, 1-367 A Wilt-hella Rd., Avonhead, Christchurch 4, Nový Zéland. --Vláda a Zdena Paličková se těší na pobyt v K. Varsch v září. --Se zdravím na štíru je Karel S. Otta, 530 Iris Rd., Casselberry, FL. 32707, USA. Na kanarády nezapomíná. --Během návštěvy let. základny v Čáslavi vyslechl ministr obrany stížnosti vojenských letců. Podle "MFD" stížnosti uznal. --Ml. Moráček vydal povídání o čs. vojenských pilotkách "Ženy v modrém". Vlastním nákladem. --Býv. letci o odbojce plk. Jáchy uctili jeho památku 8.2. položením květin na jeho hrob v Praze. --6.2. se v Praze sešel celostátní výbor Svazu letců. Víme jen, že jednatelem se stal p. Křena. --Pardubská odbočka SL pracuje dobře pod vedením Jaroslava Jandý. Dokončuje repliku Kaš-parova Bleriota. Pamětní list bude po 100 Kč. --Aeroklub v Brně vede inž. Pavel Imříš. Má asi 100 členů. Aeroklub v Medlánkách sdru-žuje plachtaře. --Sjezd spojeneckých válečných letců v Torontu bude ve dnech 27. až 29. září. Bude rozesláno na 12.000 pozváněk. --Deera gen. J. Berounského, Olga, nám ze Švýcar napsala: "Nejsem dobrovolná, ale zřejmě geneticky podmíněná vlastenka a tak s Republikou prožívám všechny otřesy, které při mých návštěvách vnímám. Nejsou malé." --Komentář Olgy ke knize J. Sehnara "Velitel wingu". "Kniha je mimořádná, tak jako byl mimořádný člověk, o kterém vydává svědectví." --Adresa: J. Doubek, 6 Kendall Terrace, Morphetville, SA-5043, Austrálie. Byl otcem myšlenky sjezdu letců v Anglii v r. 89. --V zátií zemřel 27.12.95 plk. let. Valentin Novák, od 311. Bylo mu 83 let. --"Telegraf" měl 20.1.96 zajímavou reportáž "Čtyři páry bot", podle českého TV seriálu "Z letopisů Masebné Lhoty". Pojednává o Janu Wienerovi z USA. Kopii pošleme. --V. Kuba z Bo-řenic u Kroměříže je tak šikovný, že postavil letadlo na pozemcích, které dostal v restituci. --"Slovácké noviny" doporučily svým čtenářům kni-hu místního historika L. Buri-dna o letcích WW2. /Zemřel v prosinci 95 ve věku 83 let. / --Nadace Let. Hist. společnosti ve Vyškově objevila u Hranic něm. letoun Bf 109/G-14 a vy-zvedla ho z jílovité půdy, s osobními věcmi a ostatky pi-lota /byl to por. B. Gesing/. --Ve "Vlastivědném čtení" ze Duora Králové je kapitola "Čs. letci v RAF". Přehled sestavil odborně Jan Rajl. Z místních sloužili mj.: K. Hamčíl, B. Hubený, J. Kuhn, V. Netík, J. Píck, O. Schiesler, J. Strihavka, K. Štrégl a Eda Zbroj. --Prosíme o pomoc: Žije stále v Anglii vdova po Karlu Rychnovském? --V Herlířech u H. Brodu zemřel Mi-rosław Kutlvaš, 70, bratr Karla Kutlwaschera. --Přátelé v ci-zině vapomínají na Otmaru Kuče-ru, který pochá-zel z Bma-Žide-nia.

Koncem října 95 se u pomníku padlých čs. letců v Praze-Dejvicích sešla tato skupina jejich žijících kanarádů.

ZBROJÍŘ OD SPITFIRU

Tabor Cnocmondeley se v létě 1940 stává útočištěm většiny Čechoslováků, kteří uprchli z poražené Francie. Jedním z nich je i František Živěla. Zatímco se Británie připravuje na rozhodující bitvu, přemýšlí tento mladý muž, který by se chtěl dostat k le-tectvu, o svém dalším osudu. Nemůže si při tom nevybavit předchozí události, které jej do-vedly až do tohoto koutu Ang-lie.

Vzrušená doba konce třica-tych let zcela změnila jeho do-savadní život. Ten se započal 27. září 1914 v Brně. Mladý František potom po vyučení na zámečnická pracoval u ně-kolika brněnských firem, krát-če před odchodem na vojnu i ve Zbrojovce. Vojenskou službu absolvoval u 3. hor-ského pluku v Popradu. Po návratu opět našel práci ve Zbrojovce, což později ovlivni-lo jeho válečnou pouť. Zane-dlouho se však rozhodl pro zcela jiné zaměstnání - pro práci policisty. V únoru 1937 nastupuje do policejní školy v Ostravě, po jejím úspěš-ném zakončení je zařazen ke známým „šosakům“ (přísluš-níkům Stráže obrany státu). V jejích řadách prožívá během tragického osmičlenného ro-ku v neklidném pohraničí na severní Moravě první bojový střet. Dostává se totiž do pře-střelky s ozbrojenými sude-ťáckými tlupami.

Po Mnichovu odchází zpět do Ostravy, kde slouží u po-licie. Po okupaci zbytků češ-ských zemí začal František Ži-věla spolupracovat s odboj-ovou organizací Obrana náro-da, především při převádění uprchlíků do Polska. Tato čin-nost začala být zanedlouho velmi nebezpečná a František 12. července 1939 sám opu-stil území protektorátu. V Pol-sku se dostal k ostatním Če-choslovákům do Malých Bro-novic, kde se jako mnozí další „upsalí“ francouzské cizinecké legii (se známým dodatkem o tom, že v případě války bu-de zařazen do českosloven-ské armády v zahraničí). 29. července opouští na palubě parníku Chrobry polské úze-mí. Po příjezdu do Francie na-stupuje do legie. Je odeslán do severní Afriky k 1. pluku ci-zinecké legie do městěčka Saida. Vypuknutí války přijímá s nadšením - konečně se mů-že pustit do boje s nepřitelem! Čechoslovenští vojáci jsou soustředěni v Agde. Zde je František Živěla nejprve zařa-zen k 8. rotě 1. pěšího pluku, poté povýšen na četaře a pře-vezen k 12. rotě 2. pěšího plu-ku. V jejích řadách prožívá i tragické francouzské tažení. Právě zkušenosti z katastro-fální porážky Francie pozna-menal jeho další rozhodová-ní. Zhroucení francouzské fronty, zmatky ve velení, ne-usťavý vyčerpávající ústup po vlastních náhodách na uprchlických přeplněných francouzských silnicích - to vše jej po šťast-ném útěku do Anglie na palu-bě egyptské lodi Rod el Farag přimělo k rozhodnutí, že již nikdy nechce sloužit u pěchoty. Cílem se mu stává boj proti Němcům ve vzduchu, nejspíš jako stílec v bombardéru. Osud však rozhoduje jinak.

odpovídá František „Jine za-městnání jste neměl?“ náste-duje další dotaz. „Měl, jsem vyučený strojný zámečnický a pracoval jsem v brněnské Zbrojovce.“

Jakmile řekl slovo Zbrojov-ka, bylo rozhodnuto. Naše pe-rulě políbečovaly pozemní per-sonál a vyučený strojný zá-mečnický se zkušenostmi ze světoznámého zbrojařského podniku byl přímo předurčen pro profesi zbrojáře. Násled-ovaly kursy, nejprve v Herfordu a potom na základně Melks-ham, kde byl 21. 9. 1940 při-jat do RAF v hodnosti AC 2 (vojna nováček). Další odbor-né školení pokračuje v Mam-bly. Při závěrečných testech byl z dvapadesáti účastníků kursu druhý, 23. ledna 1941 byl povýšen na vojína - AC 1, zařazen jako Armourer II a krátce nato převelen k 310. československé stíhací peruti. Zde se stává velitelem zbrojář-ského oddělení a následně váleč-ná služba.

Piloti třicetistátek vzletají téměř denně proti nepříteli. Zpočátku na Hurricanech, od podzimu jedenáctistátkem roku na různých verzích Spit-firu. Tvrdá stíhací a Luftwaffe vyžadují dobře připravené stroje. Při vzdušném souboji musí být zbraně v naprostém pořádku. Proto je dohled nad kvalitou a funkčností kulome-tů Browning a kanónů British Hispano mimořádně zodpo-vědnou činností František Ži-věla je vykonává dobře. Je po-výšen nejprve do hodnosti ná-šeho svobodníka (LAC), poté desátníka (Cpl) a konečně 22. 4. 1942 na seržanta. Tah-ne je to však k letání. Píše na inspektorát letectva žádost o přefazeni k 311. bombard-ovací peruti na místo palubního stílece. Zamítavá odpověď mu došla záhy: „Stílece vyví-říme za tři týdny, zbrojář za více než půl roku.“ V listopadu dvacátistátkého se „přihlásil do pilotní školy, kupodivu byl přijat, ale drobné onemocnění mu zabránilo nastoupit do rozjetého kursu. Řekl si, že než se dočká zařazení do da-šeho a vyškolení na pilota, va-ka stejně skončí. Proto se opět vrací do „staré profese“ zbrojáře.

U peruti byl často zařazo-ván do tzv. advance party, což byla skupina, která měla zapr-tit nové letiště pro přesun pe-rut. Při těchto se používala le-tadla Handley Page Harrow. Po příletu na novou základnu museli členové advance party připravit hangáry, zajistit ubí-kače apod. Válečná služba pokračova-la. Jednou místem přišel Fran-tišek Živěla na letiště v Exeteru o život. Po více než padesáti letech vzpomíná: „Seděl jsem na křídle Spitfuru a spravoval dvacetimetrový kanón. Najednou jsem uslyšel zairou-zení kanýny a rozhodl jsem se, že si půjdu něco koupit. Seskočil jsem z křídla a najed-nou praskla - rána jako z děla. Knihem mě se zaprášilo. Ka-

nón, který jsem před chvíli spravoval, byl úplně ohnuty. Podíval jsem se kolem, co se děje a kousek ode mne vidím úpl-ně rozbitou masinu a asi o sto metrů dál kokpit Mosquita. Co se stalo? Společně s námi by-la na letišti umístěna i polská perut, vybíjená letouny Mosquito. Za jedním pilotem tam přijel přítel z pozemní ar-mády. Letec se mu chtěl po-chlubit svým pilotním uměním a vyzval ho ke společnému le-tu. Přesák si sedl na místo na-vigátora. Jenomže s tím leta-dlem byl někdo předtím navr-choval a nechal je přetřimovan-ě na nos. Ten Polák si toho ne-všímal, rozjel a lo napá-řil nosem do země. Kdybych zůstal na křídle Spitfuru sedět o dvě nebo tři vteřiny déle, rozsekaly by mě kusy hřadov-aného letadla na mrazy. Ani oběma Polákům se naštěstí nic nestalo. Křídla i trup se od-lomily a kokpit je ještě pár de-sítek metrů po letišti dráze. Přesák se z něho vytopalčil by-ť jako křída a měl asi letání pi-né zuby.“

V prosinci 1944 byl serge-ant Živěla v souvislosti se sloučením pozemního perso-nálu československých stíha-cích peruti převelen k 134. Airfieldu. Od té doby zodpoví-dal za výzbroj letadel 312. pe-ruti. Za se v rámci českoslo-venského wingu zapojila do přípravy na invazi do Evropy. To počítuje na vlastní kůži i Fran-tišek Živěla. Od 12. do 26. února 1944 absolvoval speciál-ní řídicí kurs ve Walesu. Na místních jezerech je terén upraven tak, aby simuloval mořské pláže. Účastníci kursu jsou nejprve školeni v osob-ních vozech, v druhé části pak v různých typech nákladních automobilů. Najednou s nimi na nálozovací čluny, poté z nich opěť spěšně do vody, uči se fi-dit těžká vozidla v náročném terénu. Těchto zkušeností ale nemohl František Živěla v bo-ji na pevnině využít, neboť, jak známo, náš wing byl krá-jce po invazi ze sestavy 2. TAF vyjmut.

Jestli před vyložením spo-jenců v Normandii i po něm připadl našim letcům další ná-ročný úkol - ničit odpalovací rampy německých V-1 a zá-kladny pro odpalování V-2. K tomu bylo zapotřebí bomb, a tak zbrojářům připadl další úkol, na který u stíhacích pe-rutí nebyli doposud přitáhli: vy-klik starost o letecké pumy. Na Spitfiry, který se chystal k ná-letu, se připevňovaly „věšáky“, na něž se zavěsily zpravidla dvé-řipadesátlibrové pumy. Ty by-lo nutné předem připravit, pře-devším do nich umístit deto-nátor. Tuto činnost František Živěla popisuje: „Dál do bom-by detonátor, to byla taková moc jemná a opatrná práce. Já jsem k ní raději rukou ne-použil, dělal jsem to sám. Sa-motná puma nebyla nebez-pečná, tu jsem mohl hodit do ohně nebo do ní mlatit klá-mě a nic se nestalo. Jakmile a-e dostala impuls od deto-na-toru, letěla do vzduchu. Deto-

nátor jsem musel vsunout do malého otvoru. Na to jsem měl malou dřevěnou kulatou hůl-ku, se kterou jsem jej tam po-malu domáčkával. Potom už pouze zbývalo natočit explo-der. Zpravidla jsem dostával příkaz dvě nebo tři pumy z os-mi načasovat. Dobu načaso-vání jsem si určoval sám - ně-kdy jsem nastavil jenom pět minut, někdy až tři hodiny.“

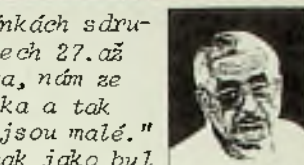
Ackoliv se společení letci snažili zničit odpalovací zá-kladny pro německé „odvetné zbraně“, zcela se jim to nepo-darilo. 13. června 1944 zača-lo ostřelování Anglie letajícími stílači V-1. Ty od té doby zu-zovaly civilní obyvatelstvo i vojáky na anglické půdě. Na jedno z řad „setkání“ s V-1 vzpomíná František Živěla: „Na podzim 1944 byla naše perut umístěna v North Weal-du. Jednou večer tam probíha-la v hangáru, po jehož stran-ách stály radiovýslaci věže, zábava. Hudba hlasitě hrála, tancovalo se. Najednou zazní siréna. Poptáchl! Od mofe se blížil „lauky“. V tu dobu již byly letounové stíly odpalovány z letadel Heinkel 111 od ho-landského pobřeží. Takto od-pálené stíly letěly poměrně nízkou nad povrchem - zhruba v šedesáti až osmdesáti me-trech. Uvědomil jsem si, že by-mohly zavádět o věže, které byly vysoké až sto metrů. V tom případě by padly ro-vnou na nás. Celý hangár st-chl a očekával co se stane. Uslyšeli jsme typický zvuk le-ticích V-1. Naštěstí nás minuly a pokračovaly v letu do nitra Anglie. Muzikanti do toho znovu „žili“ a zábava pokračo-vala.“

Válka se chýlila ke konci. 5. května vypuklo pražské po-vstání. U našeho wingu to za-čalo vřít. Všichni chtěli jít Pra-ze na pomoc. Zpočátku vše vypadalo nadějně. Na letišti v Manstonu již byla 7. května 1945 připravena dopravní le-tadla, která měla kolemy 18. hodiny odletět do Čech. Na pomoc povstání se přihlásilo asi 200 příslušníků pozemního personálu, mezi nimi i Fran-tišek Živěla, a zhruba 20 pilotů, Panovala domněnka, že Ru-sové by mohli šedomodré „ra-fácké“ uniformy vnímat jako německou po-ní šed. Proto ti-to dobrovolníci odbrle zele-ně počehli uniformy. Dále dostali samopaly a železnou dávku potravin. Ale nakonec se nikam neletělo. Sověti si podobnou akci nepři-li a spo-jenci to respektovali.

Polom však již konečně přišel konec války. V srpnu Fran-tišek Živěla přiletěl na palubě Liberatoru do Českosloven-ska. V září 1945 odchází z čin-né služby a vrací se opět k po-lici, později je na „lastní ža-dost“ přelázen ke kriminál-ní službě. Po únoru 1949, kdy stranická legitimace začala znamenat víc než zákony, se František Živěla rozhodl znovu odejít do exilu. Za Českoslo-vedskem však narazil na provokatéra a tak le-misťo-že

nebyl nido jiný než první oficiální mis-tr světa z Bratislavy 1960, dnes tria-šedesátiletý ing. Ladislav BEŽAK. Věcný bouřivák, jehož životní drá-na vedla z komunistického Českoslo-venska v roce 1971 do emigrace v sousedním Německu a posleze do Kanady, kde koncem sedmdesátých let začal trénovat kanadský akrobati-cký tým. Jeden z průkopníků dyna-mického pojetí akrobacie, propaga-tor ploché vyvrtky, známý taktéž svy-mi upraviteli soutěžních letounů. Mezi jeho sportovní úspěchy patří kromě již zmíněného mistrovského titulu i titul vicemistra světa 1964, druhé a dvakrát třetí místo v Lockhe-ed Trophy 1963-65, vítězství v prvním ročníku memorálu Leona Biancotti 1965. Ve svém na změny bohatém živo-tě vystřídá mnoho pracovních aktivit - letal jako show pilot, pracoval jako nástrojař u De Havilland, letal jako zemědělský pilot, obchodoval s leta-dly. V současné době ještě individu-álně trénuje akrobaci a studuje možnosti vývoje akrobatických letů. Snad se časem dočkáme i knižního vydání jeho životního přehledu a zkušeností s akrobatickým letáním, byť připravuje pro britský Newsletter Bylo by jisté nařádko: kdyby celoživotní zkušenosti člověka Bežkova formátu zustaly omešni generaci pilotů-akrobatů itajony. Díky jeho přítomnosti na X. mist-rovství v letecké akrobaci došlo k setkání mistrů - akrobatů tří gene-rací. Doufáme, že to bude dobrým znamením pro naši akrobaci v bu-doucích letech.

Pan major v. z. František Ži-věla, nositel Československe-ho válečného kříže 1939, me-daile Za chrabrost před nepřite-m a medaie Za zasluzhu, II. stupně, dnes žije se svojí manželkou v Brně. Popovídá si s ním o jeho válečných za-žitcích znamená strávit mimořá-dné poučné a zajímavé chvíle. A nemusí to být jenom rozhovor o bombach, kano-ních číkulometech. František Živěla například hral iž ve Francii ve fotbalovém mu-sivu cizinecké legie, pozdě-ji v družstvu našeho vojska ve Francii a nakonec v Anglii. Fotbalové vybíre 310. per-uti. Takže chut na zábavu a sport měl spolu s ostatním spolubojovníky i v tragické válečné-nych dnech. Dnes se všem co záje ho dobrá nuda a životní plan neopouští.

Starší bělovlasý pán, jenž se ob-jevil v průběhu šampionátu na hradeckém le-tišti, aby mimo jiné mohl v ang-lické okomento-vat několiká soutěžních letů.

nebyl nido jiný než první oficiální mis-tr světa z Bratislavy 1960, dnes tria-šedesátiletý ing. Ladislav BEŽAK.

Věcný bouřivák, jehož životní drá-na vedla z komunistického Českoslo-venska v roce 1971 do emigrace v sousedním Německu a posleze do Kanady, kde koncem sedmdesátých let začal trénovat kanadský akrobati-cký tým. Jeden z průkopníků dyna-mického pojetí akrobacie, propaga-tor ploché vyvrtky, známý taktéž svy-mi upraviteli soutěžních letounů.

Mezi jeho sportovní úspěchy patří kromě již zmíněného mistrovského titulu i titul vicemistra světa 1964, druhé a dvakrát třetí místo v Lockhe-ed Trophy 1963-65, vítězství v prvním ročníku memorálu Leona Biancotti 1965.

Ve svém na změny bohatém živo-tě vystřídá mnoho pracovních aktivit - letal jako show pilot, pracoval jako nástrojař u De Havilland, letal jako zemědělský pilot, obchodoval s leta-dly. V současné době ještě individu-álně trénuje akrobaci a studuje možnosti vývoje akrobatických letů. Snad se časem dočkáme i knižního vydání jeho životního přehledu a zkušeností s akrobatickým letáním, byť připravuje pro britský Newsletter Bylo by jisté nařádko:

kdyby celoživotní zkušenosti člověka Bežkova formátu zustaly omešni generaci pilotů-akrobatů itajony.

Díky jeho přítomnosti na X. mist-rovství v letecké akrobaci došlo k setkání mistrů - akrobatů tří gene-rací. Doufáme, že to bude dobrým znamením pro naši akrobaci v bu-doucích letech.

Pan major v. z. František Ži-věla, nositel Československe-ho válečného kříže 1939, me-daile Za chrabrost před nepřite-m a medaie Za zasluzhu, II. stupně, dnes žije se svojí manželkou v Brně. Popovídá si s ním o jeho válečných za-žitcích znamená strávit mimořá-dné poučné a zajímavé chvíle. A nemusí to být jenom rozhovor o bombach, kano-ních číkulometech. František Živěla například hral iž ve Francii ve fotbalovém mu-sivu cizinecké legie, pozdě-ji v družstvu našeho vojska ve Francii a nakonec v Anglii. Fotbalové vybíre 310. per-uti. Takže chut na zábavu a sport měl spolu s ostatním spolubojovníky i v tragické válečné-nych dnech. Dnes se všem co záje ho dobrá nuda a životní plan neopouští.

vota ve svobodném světě če-ka: roční pobyt ve vězení na brněnském Špilberku. V lednu 1950 mu byla odňata hodnost podporučíka v záloze. Teprve v roce 1969 se dočká částeč-ne rehabilitace a v roce 1980 mu byla udělena hodnost ma-jora letectva.

Pan major v. z. František Ži-věla, nositel Československe-ho válečného kříže 1939, me-daile Za chrabrost před nepřite-m a medaie Za zasluzhu, II. stupně, dnes žije se svojí manželkou v Brně. Popovídá si s ním o jeho válečných za-žitcích znamená strávit mimořá-dné poučné a zajímavé chvíle. A nemusí to být jenom rozhovor o bombach, kano-ních číkulometech. František Živěla například hral iž ve Francii ve fotbalovém mu-sivu cizinecké legie, pozdě-ji v družstvu našeho vojska ve Francii a nakonec v Anglii. Fotbalové vybíre 310. per-uti. Takže chut na zábavu a sport měl spolu s ostatním spolubojovníky i v tragické válečné-nych dnech. Dnes se všem co záje ho dobrá nuda a životní plan neopouští.

Sluší jim to! Neznámý fotograf zachytil populární newyorský manželský pár, plk. Vladimíra Paličku s por. Zdenkou, o váno-cích 1995. Vladimírovi posílá-me gratulaci k jeho narozeni-nán, které slavil 17.2. Narodil se 17. února 1914 ve Vysokém Ve-selí u N. Byčova. Začal u 310. jako rechanik, skončil u 313. jako znamenitý pilot. RAF č. 787029. Kanarádci mu mohou psát na adresu: V. Palička, 69-73 183 rd St., Flushing, NY 11366, USA či zavolat na /718/ 969-8038.

Starší bělovlasý pán, jenž se ob-jevil v průběhu šampionátu na hradeckém le-tišti, aby mimo jiné mohl v ang-lické okomento-vat několiká soutěžních letů.

nebyl nido jiný než první oficiální mis-tr světa z Bratislavy 1960, dnes tria-šedesátiletý ing. Ladislav BEŽAK.

Věcný bouřivák, jehož životní drá-na vedla z komunistického Českoslo-venska v roce 1971 do emigrace v sousedním Německu a posleze do Kanady, kde koncem sedmdesátých let začal trénovat kanadský akrobati-cký tým. Jeden z průkopníků dyna-mického pojetí akrobacie, propaga-tor ploché vyvrtky, známý taktéž svy-mi upraviteli soutěžních letounů.

Mezi jeho sportovní úspěchy patří kromě již zmíněného mistrovského titulu i titul vicemistra světa 1964, druhé a dvakrát třetí místo v Lockhe-ed Trophy 1963-65, vítězství v prvním ročníku memorálu Leona Biancotti 1965.

Ve svém na změny bohatém živo-tě vystřídá mnoho pracovních aktivit - letal jako show pilot, pracoval jako nástrojař u De Havilland, letal jako zemědělský pilot, obchodoval s leta-dly. V současné době ještě individu-álně trénuje akrobaci a studuje možnosti vývoje akrobatických letů. Snad se časem dočkáme i knižního vydání jeho životního přehledu a zkušeností s akrobatickým letáním, byť připravuje pro britský Newsletter Bylo by jisté nařádko: kdyby celoživotní zkušenosti člověka Bežkova formátu zustaly omešni generaci pilotů-akrobatů itajony.

Díky jeho přítomnosti na X. mist-rovství v letecké akrobaci došlo k setkání mistrů - akrobatů tří gene-rací. Doufáme, že to bude dobrým znamením pro naši akrobaci v bu-doucích letech.

Pan major v. z. František Ži-věla, nositel Československe-ho válečného kříže 1939, me-daile Za chrabrost před nepřite-m a medaie Za zasluzhu, II. stupně, dnes žije se svojí manželkou v Brně. Popovídá si s ním o jeho válečných za-žitcích znamená strávit mimořá-dné poučné a zajímavé chvíle. A nemusí to být jenom rozhovor o bombach, kano-ních číkulometech. František Živěla například hral iž ve Francii ve fotbalovém mu-sivu cizinecké legie, pozdě-ji v družstvu našeho vojska ve Francii a nakonec v Anglii. Fotbalové vybíre 310. per-uti. Takže chut na zábavu a sport měl spolu s ostatním spolubojovníky i v tragické válečné-nych dnech. Dnes se všem co záje ho dobrá nuda a životní plan neopouští.

vota ve svobodném světě če-ka: roční pobyt ve vězení na brněnském Špilberku. V lednu 1950 mu byla odňata hodnost podporučíka v záloze. Teprve v roce 1969 se dočká částeč-ne rehabilitace a v roce 1980 mu byla udělena hodnost ma-jora letectva.

Pan major v. z. František Ži-věla, nositel Československe-ho válečného kříže 1939, me-daile Za chrabrost před nepřite-m a medaie Za zasluzhu, II. stupně, dnes žije se svojí manželkou v Brně. Popovídá si s ním o jeho válečných za-žitcích znamená strávit mimořá-dné poučné a zajímavé chvíle. A nemusí to být jenom rozhovor o bombach, kano-ních číkulometech. František Živěla například hral iž ve Francii ve fotbalovém mu-sivu cizinecké legie, pozdě-ji v družstvu našeho vojska ve Francii a nakonec v Anglii. Fotbalové vybíre 310. per-uti. Takže chut na zábavu a sport měl spolu s ostatním spolubojovníky i v tragické válečné-nych dnech. Dnes se všem co záje ho dobrá nuda a životní plan neopouští.

Sluší jim to! Neznámý fotograf zachytil populární newyorský manželský pár, plk. Vladimíra Paličku s por. Zdenkou, o váno-cích 1995. Vladimírovi posílá-me gratulaci k jeho narozeni-nán, které slavil 17.2. Narodil se 17. února 1914 ve Vysokém Ve-selí u N. Byčova. Začal u 310. jako rechanik, skončil u 313. jako znamenitý pilot. RAF č. 787029. Kanarádci mu mohou psát na adresu: V. Palička, 69-73 183 rd St., Flushing, NY 11366, USA či zavolat na /718/ 969-8038.

Sluší jim to! Neznámý fotograf zachytil populární newyorský manželský pár, plk. Vladimíra Paličku s por. Zdenkou, o váno-cích 1995. Vladimírovi posílá-me gratulaci k jeho narozeni-nán, které slavil 17.2. Narodil se 17. února 1914 ve Vysokém Ve-selí u N. Byčova. Začal u 310. jako rechanik, skončil u 313. jako znamenitý pilot. RAF č. 787029. Kanarádci mu mohou psát na adresu: V. Palička, 69-73 183 rd St., Flushing, NY 11366, USA či zavolat na /718/ 969-8038.

Sluší jim to! Neznámý fotograf zachytil populární newyorský manželský pár, plk. Vladimíra Paličku s por. Zdenkou, o váno-cích 1995. Vladimírovi posílá-me gratulaci k jeho narozeni-nán, které slavil 17.2. Narodil se 17. února 1914 ve Vysokém Ve-selí u N. Byčova. Začal u 310. jako rechanik, skončil u 313. jako znamenitý pilot. RAF č. 787029. Kanarádci mu mohou psát na adresu: V. Palička, 69-73 183 rd St., Flushing, NY 11366, USA či zavolat na /718/ 969-8038.

O VOJÁCÍCH

K vedlejším fotogra-
fii pěkné a početné
rodiny gen. Petra Vlč-
ka:

ka: s paní Jiřinou měl 3 syny a jednu dceru-Miroslava, nar. 1944, Vladimíra, nar. 45, Zoru, nar. 53 a Petra, nar. 59. Vnučk má osm. Posíláme mu naše pozdravy na Floridu. Slovenský list "Národná obroda" o něm přinesl pěkný článek pod názvem "Zabudnutí hrdinovia". -- Mezi popravenými vlastenci ve Vratislavi /viz níže uvedený článek "Uctili památku." / byl i býv. velitel četnictva v Olomouci, plk. Jindřich Bombara, nar. 29. 8. 97 v Jesenci u Prostějova. -- Řád gen. Štefánika od prezidenta Kováče dostal plk. Jan Čermák, 73. Ten se v Anglii loni sešel se svým býv. angl. instruktorem plk. D. Nicholsonem. Čermák zemřel v Anglii 27. 12. 95 a nekrolog rámu poslal ze Slovenska gen. A. Petrák. -- G. Carson-Kysela byl s paní v Kypru. -- Vojáci ČR zakládají vlastní autoškoly. -- Gen. Patton snil prý, o tom, že bude první v Paříži a v Berlíně. Nespěnilo se. -- V Polském Těšíně uctili pomníčkem památku 81 čs. vlastenců, které tam

CZECHOSLOVAK
ARMY

Největší českoamerický špión

MILOSLAV RECHČÍGL, ml.
pro Československý týdeník

Jednou z nejpozoruhodnějších postav čs. zahraničního odboje byl Emanuel Voska, kterému se podařilo vybudovat jednu z nejfantastičtějších špiónských sítí proti Rakousku-Uhersku, která hrála významnou roli za první světové války a nesmírně pomohla československé věci.

Emanuel Voska se narodil v Kutné Hoře 4. listopadu 1875. Po nařízení pro revoluční činnost v Rakousku-Uhersku byl nucen v roce 1894 uprchnout do Spojených států.

Ačkoliv po přistání v USA jeho veškeré jmění pozůstávalo pouze ze čtyř dolarů a jeho znalost angličtiny se rovnala nule, v roce 1910 byl již majitelem mramorových dolů ve státě New York a v Kansas City, kamenných lomů ve státě Vermont, agentury v Chicagu a ještě měl podíl na českých novinách *Hlas lidu*.

Kromě obchodování byl velmi činný v českých krajaných spolicích a založil první českou sekci sociálně-demokratické strany ve Spojených státech. Založil též a redigoval týdeník *Pravda*. Později se stal místopředsedou a pokladníkem Svazu žurnalistů v New Yorku, starostou Dělnického Sokola, předsedou Volné myšlenky, atd.

V roce 1902 se seznámil s Tomášem Masarykem a v roce 1910 organizoval jeho přednáškové turné v USA. V červnu 1914 přijel z pověření Komitétu českých žurnalistů do Prahy, aby zjistil tamní politickou situaci. Zde jednal s Masarykem a dalšími politiky o postupu české politické reprezentace v případě války. Koncem srpna 1914 odjel na žádost Masaryka do Londýna, aby informoval H. W. Steeda o situaci v Rakousku-Uhersku.

Po té se vrátil do Ameriky, aby zde organizoval podporu Čechů a Slováků pro československou myšlenku. Voska se nesmírně zasloužil o politické sjednocení amerických Čechů na bázi Českého národního sdružení a organizaci jejich akcí na podporu formujícího se protirakouského odboje, k jehož financování též významně sám přispěl.

V letech 1914-15 vytvořil Voska kurýrní službu mezi čs. zahraničím a domácím odbojem. Roku 1915 vybudoval z řad české menšiny v USA kontrašpiónskou síť, odhalující špiónážní a diverzní činnost německých a rakousko-uherských agentů a diplomatů proti tehdy neutrálnímu USA a dohodovým mocnostem. Voska našel anebo nastroil svoje agenty do kanceláře rakousko-uherského generálního konzula v New Yorku a měl svoje lidi mezi domácím služebnictvem německých agentů, ba i v restauracích, kde se stravovali. Svoje informace zpočátku posílal Britské tajné službě, která je shledala nesmírně užitečnou, načež byl za svoje služby honorován.

Po vstupu USA do války na jaře 1917 byl povolán do americké armády a stal se v hodnosti kapitána stýčným důstojníkem mezi americkou armádou a čs. legiemi. Od dubna do září 1917 působil v Rusku, kde organizoval zpravodajství a informační americkou kancelář (Slav Press Bureau). V letech 1918-19 řídil středoevropské oddělení zpravodajské sekce amerického generálního štábu.

Jednou z jeho revolučních kurýrek byla Anna Chaloupková (1899-1920), která 29. dubna 1917 vyplula z New Yorku na teze lodi, na níž odjížděl rakousko-uherský vyslanec hrabě Tarnowski a jeho 200členný personál. Chaloupková nikdo ne-

podezíral a rakouští kavalíři trvali na tom, aby s nimi jela ve zvláštním vlaku do Vídně, aby si několik dní odpočinula. Platili za ni všechna vydaná, hotelový účet a dokonce ji opatřili železniční lístek první třídy z Vídně do Prahy.

Jinou Voskovou kurýrkou byla Marie Kvičalová, která vyjela z New Yorku na skandinávské lodi 20. července 1916. V Berlíně se měla sejít s domnělým snoubencem. Dle předběžné úmluvy mezi Voskou a námořními úřady, byla na lodi zatčena a poslána do Londýna, kde byla uvězněna v pověstném Scotland Yardu. V Londýně se setkala s Masarykem a Benešem a pak pokračovala v jízdě přes Kodan a Drážďany do Prahy. Tam pak správně vyřídila tajný vzkaz Masarykovi dr. Šámalovi.

Od počátku války Voska informoval rozhodující politické kruhy o čs. odboji a svými osobními kontakty přispěl jako prostředník mezi Masarykem a prezidentem Wilsonem. Roku 1917 byl poradcem americké delegace na pařížské mírové konferenci. Později pomáhal organizovat v Praze Hooverovu pomocnou akci Československu.

Voskově protišpiónážní akci se podařilo zjistit, že ústřední mocnosti provádějí prostřednictvím svých vyslanectví a konsulatů v Americe obsáhlou špiónáž, zejména v municiích továrnách, v nichž organizovaly stávky, ohrožující dodávání válečného materiálu dohodovým státům, a že Německo pod firmou neutrálních států objednávalo v Americe stěhlo. Přispěl též značně k tomu, že vyslanec Dumba a německý vojenský atašé a pozdější říšský kancléř von Popen museli být ze Spojených států odvoláni. Voska také odhalil činnost amerického žurnalisty Archibalda a odkryl německé intriky, jež směřovaly k vypuknutí války mezi Mexikem a Spojenými státy. Dosáhl toho, že byl zrušen zákaz, aby anglické ozbrojené lodi nesměly kotvit v amerických přístavech a prostřednictvím Steeda dosáhl úlevy pro československé zajatce, jimž byl umožněn vstup do legií.

Od 1919 žil v Československu jako obchodník, politicky pracoval v sociální demokracii a postupně publikoval svoje práce o čs. odboji za 1. světové války. Z jeho nejznámějších knih jsou „Ve víru poválečném“ (1922). „Z účasti zaoceanského emigranta v čs. odboji“ (1923) a „Čs. Amerika v revoluci“ (1924).

Roku 1919 podílel založení Československého červeného kříže. Ve třicátých letech organizoval pomoc emigrantům z hitlerovského Německa a v letech 1936-37 stal v čele Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku. Po příchodu nacistických okupantů byl v roce 1939 zatčen gestapem, záhy však byl ze zdravotních důvodů propuštěn.

V červnu 1939 se mu podařilo odjet do USA. V letech 1941-45 působil jako americký zpravodajský důstojník v hodnosti plukovníka v Turecku. Roku 1945 se vrátil do Československa. V letech 1950-60 byl na základě vykonstruovaných obvinění komunisty uvězněn. Začátkem roku 1960, několik týdnů před smrtí, byl podmínečně ze zdravotních důvodů propuštěn.

Emanuel Voska zemřel v Praze 1. června 1960 takřka v úplném zapomnění. Doufáme, že tento skromný článek alespoň trochu seznámí naše nové generace se životem a činností tohoto velkého vlastence.

Československý týdeník

Gestapo popravilo v květnu 45. -- Pomník padlým hlučinským vojákům Wehrmachtu byl nedávno odhalen v Bolaticích. Šlo o 3. 500 býv. čs. občanů. -- Oprava podle sdělení Zdeny Mašinové, její otec gen. J. Mašin není pochován na hřbitově v Ďáblicích: "Hrouda pítů z míst, kde byl se stovkami jiných čs. vlastenců nacisty pohřben, byla po válce v r. 45 matce hřbitovní správu prodána! / a později vložena do rodinné hrobky v Lošanech u Poděbrad". Částečně seznamy v Ďáblicích pochovaných obětí Gestapa a StB má pražský městský prokurátor Dolejšť.

Milan Paumer poskytl rozhovor

"Lid. novinám". Kopii pošleme

zájemcům. -- 31. 1. 96 oslavil Pravomil Raichl, povýšený na plk. v. v., "75". -- Inspektor NATO byl spokojen v Náměšti n. Oslavou. -- Ze Slovenska se ozvali majoři Jan Frňa/ rez. Kaniárských ostrovů / a Ivan Urbanovič. -- Sl. Klaban nám poslal článek "Mašinové přece nejsou vrazi". Kladně se k jejich chování v r. 53 vyjádřil také S. Kozlovský z Holandska. -- Pomoc v restitucích nabízel JUDr. Pavel Čistěcký, Nad. Zlatiškám 157/16, 142 00 Praha 4. Tel. 425082. -- Ministr obrany představil novinářům svou novou náměstkyni, ing. Hanu Demlovou, která bude mít na starosti sociální, zdravotní, kulturní a bytovou problematiku vojáků. -- Podle názoru gen. R. Pernického se gen. L. Svoboda v r. 1948 dopustil jasné vlastizrady. -- Víte, že v Cizinecké legii slouží dnes 200 Čechů? -- Plk. V. Špicar se ze Slovenska přestěhoval do ČR. Jeho adresa: V. Š., Drkohlavská 261, 261 05 Příbram 5. Fond "Kan. Listům". -- L. Křížek "PO Box 46, 111 21 Praha 1/napsal a vydal 7 knih, většinou o Pr. Ciz. legii. Poslední byla o arm. gen. Šnejdárkovi "Pochoduj, nebo zemři!" Rukopis Boba Moravce se mu líbil. -- Ve své knize "Z války do exilu" se dr. L. Rozboril zmínil o kon. rezidentovi Luboru Zinkovi, kterého obdivuje. Při útěcích našich v letech 39 a 40, pomáhali na Slovensku hlavně evangeličtí faráři. Nejhorší byl přechod z Maďarska do Jugoslávie. -- Plk. M. Kunčícký předal 99ti-letému legionářovi z I. války, J. Paličkovi, ve Frýdku-Místku medaili. -- "Hospodář" z Texasu měl článek "Muž s jámou v čele". Pojednává o Janu Tučkovi z Lanžhota. -- Současná česká vojenská špiónáž má podle náměstka

Uctili památku popravených

BRNO. Věnce ke hrobu 39 příslušníků našeho odboje, popravených 24. ledna 1945 v tehdejší Breslau (Vratislavi), a k urnám 20 důstojníků z ilegální odbojové organizace Obrana národa, popravených v roce 1943 ve Frankfurtu nad Mohanem, položili včera na Ústředním hřbitově v Brně zástupci Českého svazu bojovníků za svobodu. Ve Vratislavi bylo popraveno gilotinou na 800 odbojářů, hlavně z Moravy. 27-28. 1. 96

Slavkovské bojiště: Francouzi opět vyhráli

Tisíc vojáků v bitce o Santon

Trojici vystřelili z hanou rakouské noci před bitvou na zemi, jen na útlpce baterie odpovídaly houhnutí děla z opoz. slamy. nůného Santon, kterému Francouzi dali jméno Santon. Velitel kozáckého útvaru z Rostova na Donu si posouvá papírku do tla, jezdit na koních řadí šavle. Na pale za tvařitnou se snaží mluha, mrlího. Druhi bubny, bitva začíná.

Tisícovka mužů v historických uni. jako před 190 lety. Dopadlo: obklíčce formách z třinácti evropských zemí nastoupila do bitky o Santon, který odtáhl na východ, následování Fran. měl před sto devadesátí lety dobýt touzi, kteří se už tělili na večerní knize Bagration za podpory Liechten. stenoých holánů. Členové klubů kdysi spali car Alexandr I. s císařem vojenské historie ze všech zemí, jejichž František I. tentokrát složil hlavu vojaci se zúčastnili v roce 1805 bitvy tří věz.

Vyvrcholily na Brněnsku vzpomínkové akce k 190. výročí bitvy, která zna tisíce příhlázejících, šleket pušek se menala rozpad třetí protinapoleonské míru s bojovým pokřikem jezdců. koalice, konec Svate říše římské náro kontm v evalu létaly od kopyt kusy da německého s rakouským císařem v blata, které nánpak přesákum svazova lo nohy, hodákové útoky i souboje se čele a velké územní ztráty pro Rakous ka, za jehož císaře bojovali i čeští voja šavlemi byly vykutu lidé. "Raněným" et. Uctili účastníci památku čtyřiceti se okamžitě dostalo osvětlení od sla tisíce padlých na Mohyle míru u obce rostliných markýtanek Ty měly ve Praze, kde odpočívají kosti z hru sých formistrach dostatek vhodných madných hrobů, rozestých po polích tekutin, takže nepohrdali ani veteráni, mezi Brnem a Slavkovem kieri kvili větší věrohodnosti trávil

Jan Chmelíček

Kde žijí? Článek vyšel doma v r. 1968. -- J. B. nezapomíná na hrdinství našich vojáků, kteří byli po mobilizaci v r. 38 zákeřně zavražděni něm. orávery. Jedním z nich byl voják Alois Zima, rodák z Březinky u Bělé p. Bezdězem. -- V Brně má vyjít kniha vzpomínek C. Zavadila, který bojoval u Dinkirku. -- Jan Smidek má adresu: 65 Les Capel-Luis 3, Port Sud 667 50 P. O., Francie. Staví si domek u Domažlic. -- Jiří Čížka z Brna znal mjr. Boh. Sládečka z Paskova. -- V Kraslicích se v list. 45 loučil s armádou mjr. Václav Kotěšovec. -- Doma vyšla kniha o gen. Rud. Gajdovi.

6 O PARAŠUTISTECH

FRANTIŠEK PAVELKA, ČS. VÁLEČNÝ PARAŠUTISTA

V září 1919 bylo založeno Státní reformní reálné gymnasium v Brně. Jeho frekvenci a absolventi hráli v druhém odboji důležitou roli a jsou zaznamenáni v dějinách československo-anglického spojení: „It is hereby confirmed, based on official documents, held in the archives of the Special Operations Executive (SOE), London, that cadet officer František Pavelka of the Czechoslovak Army was trained by SOE in England for special duties at the request of the Czechoslovak Government headed by President Beneš, then established in England. After completion of his training, cadet officer Pavelka was parachuted into German occupied Czechoslovakia on 3-4 October 1941. The purpose of this mission was to re-establish wireless communications between the Czech underground resistance organisation and the military authorities in England. Ministry of Defence 059a.“

„Tímto se potvrzuje na základě oficiálních dokumentů z archivu SOE (Vedení zvláštních operací) v Londýně, že kadet František Pavelka z Československé armády byl vycvičen pro zvláštní úkoly anglickou organizací SOE na žádost československé vlády v čele s prezidentem Benešem, která tehdy sídlila v Anglii. Po dokončení výcviku byl kadet Pavelka vysazen na československém území tehdy okupovaném Němci 3-4. října 1941. Jeho posláním bylo obnovit rádiové spojení mezi československou podzemní odbojovou organizací a čs. vojenským velením v Anglii. Ministerstvo obrany 059a.“

Není střední školy v Československu, která by dala čs. boji proti nacismu tolik vojáků na nejnebezpečnější úsek jako brněnské gymnasium. Tato bilance se nedá vysvětlit jenom tím, že první profesori v Brně byli výborní učitelé a vlastně, ale hlavně tím, že celé brněnské okolí mělo v sobě něco nesmírně odvážného, československy čistého, silného, zkrátka řečeno: národní uvědomění vypěstovali ve svých rodinách otcové a matky, kteří zažili a čerstvě pamatovali život v Rakousko-Uhersku i život v mladém republice.

Když bylo Československo přepadené Hitlerem, nacisti si ve svých plánech vůbec nepřipustili, že mladá čs. generace se bude nejen bránit, ale bude také útočit proti veličině, a to v pravdě řečeno do svého posledního dechu.

Takový byl František Pavelka z Poštorné u Brně, Libor Zapletal z Podivína, Antonín Bartoš z Lanžhota, Josef Machovský z Podivína a Pavel Hromek z Průšánky. Kromě těchto parašutistů bylo brněnské gymnasium zastoupeno v RAF (Royal Air Force) Ladislavem Šestákem a Josefem Hubičkou z Lanžhota.

Dnes chci připomenout Františka Pavelku počínaje frontou ve Francii v červnu 1940, jeho život v Anglii a jeho obět, kterou přinesl v Plötzensee (popraven Němci 11. 1. 1943).

Přijeli jsme na lodi Mariette Pacha v květnu 1940 do Marseille z Egypta. Cestování nám všem průměrně zabralo 4-5 měsíců, záleželo na tom, koho v Maďarsku zavázeli a kdo prošel bez těžkostí. Franta Pavelka, ačkoliv z domu vyrazil pozdě, už na mne čekal v Agde v jižní Francii i s mým tátou Antonínem Bartošem, který vedl bezvadně celou partu až do Fort St. Jean v Marseille. Měl svůj výcvik jako dezertér a voják Zeleného kádru z první světové války, kdežto moje parta jsme byli všichni nezkušenými lemmou i ilegální.

V květnu 1940 na moři a v červnu na frontě u řeky Marny, v známém prostoru z první války, Franta Pavelka, vojín druhé pěší rotě druhého pluku čs. armády ve Francii, Antonín Bartoš, střelec z těžkého kulometu z druhé čety, přidělené k druhé pěší rotě, Poštorná a Lanžhota se ocitli v osvořovací boji vedle sebe.

Francie byla poražena čs. střelnicí i letouny tanky, a to už jako druhý stát v Evropě. Poškození má čestné první místo. Proti této realitě byly dva pěší pluky čs. armády vyzbrojeni staromódními puškami, oblečení do modrých nohavíc. Franta Pavelka prohodil, že mu vůbec nepřípadá, že jde umírat za vlast. Vlastně se mu zdá, že v takovém vystrojení pojedeme někdy na hody.

Těprve po dlouhé době jsem dovedl rozpoznat, co je fatalismus a co je statečnost a odhodlanost a vytrvalost. Přijeli jsme do prostoru řeky Marny u Château Thierry v noci a začali jsme se zakopávat, ráno se čeká útok německých tanků, tak vše musí být připraveno k tuhé obraně.

Tuže jsem se však nebránil, jelikož Francouzi měli ještě měděné střely jak pro kulomety, tak pro pušky. Od té doby jsem neviděl Frantu Pavelku až na pobřeží Středozemního moře u přístavu Sète, kde nás naložili na egyptskou loď a uháněli s námi k Gibraltaru do anglických vod.

Každý se staral o sebe, nikdo neměl čas uvažovat o druhém, ať už to byl můj bratr František, nebo můj táta nebo Franta Pavelka, či Jan Fojtík, Libor Zapletal, Jaroš Klvaňa, Jan Tuček, všichni z Lanžhota nebo blízkého okolí. Bezprostřední obraz francouzské fronty nebyl polehčující.

Těprve na lodi jsme se spočítali nebo se dozvěděli, kdo žije a kdo se asi potlouká na mořském břehu, když už loď odrazila. Plk. Jan Satorie vzal zbytek druhého pluku do dalších bojů. Ze 2900 mužů se v Liverpoolu v Anglii vylodilo 700, mezi nimi i Franta Pavelka.

Protože Otmar Riedl v operaci BENJAMIN byl vysazen omylem v Itálii, byl Pavelka prvním čs. parašutistou, který přistál v okupovaném Československu. Jak píše mj. A. Bartoš, doplatil na nezkušenost odbojářů a při zatčení Gestapem neměl možnost polknout ampulku s jedem. -- Mám foto pamětní desky na počest radiotelegrafisty J. Potůčka - Tolara ze skupiny SILVER-A, která je na jednom domku v Brně u Plzně. Žil tam v mládí. -- Václav Modrák, nejspíš také dnes plk. v. v., který byl za války činný ve Vojenské Radio-ústředě /VRÚ/, vydal vlastním nákladem a v omezeném počtu studií "Tři bojovníci II. světové války", kde je řada fotokopí původních fotografií, dosud jinde neveřejněných. Knižka obsahuje také hold radiotelegrafistům donedávho ÚVODU; byli to: A. Regeneml, V. Štulík, J. Klečka, B. Škopek, V. Morávek, F. Peltán a F. Mázl. Modrák doporučuje, aby tyto muži dostali titul Hrdinové ČSR. K osobě mj. Modráka se vrátíme, ale zatím uvádíme tato data: Narodil se 31. 3. 1909 v Lounech, vyučil se elektrotechnikem a během vojenské služby v Brně získal Mezinárodní příkaz radio-telegrafisty. Do odchodu do zahraničí pracoval pro ČSA. V Anglii absolvoval para-kurs se čtyřmi seskoky. Od r. 1950 do roku 1963 musel vykonávat podřadná zaměstnání a byl sledován StB. -- Zjistil se, že z východu seskočili na Moravě také dva parašutisté španělského původu, S. Moreno a A. Ferreo. R. Novotný, napojený na desant SPELTER, se sešel v chatě Liborka s jiným španělským parašutistou, jménem Pedro. -- "Občasník hist. skupin ZB a R-3", rediguje dr. L. Mareš, Lublaňská 18, 120 00 Praha 2, s ing. P. Kopečným /Štolco-va 74, 618 00 Brno/. -- Z výletu po pobřeží státu Victoria /Austrálie/ nám poslal několik pohlednic vých. parašutista Kurt Hermel s přáteli. -- Veteráni parašutismu z Aeroklubu Brno-Slatina oslavili 25. místopředsedkyní Okresní rady Junáka a byla významně založen svého klubu. Vzpomněli památky inž. arch. Brandejského.

Z Rokycaň došla smutná zpráva, že tam 22. ledna 96 zemřel major v. v. Eduard Šebelle, 78. Měl paravýevik an. OSS. Místní tisk na jeho počesť přinesl jeho foto s prezidentem Havlem.

do roku 1963 musel vykonávat podřadná zaměstnání a byl sledován StB. -- Zjistil se, že z východu seskočili na Moravě také dva parašutisté španělského původu, S. Moreno a A. Ferreo. R. Novotný, napojený na desant SPELTER, se sešel v chatě Liborka s jiným španělským parašutistou, jménem Pedro. -- "Občasník hist. skupin ZB a R-3", rediguje dr. L. Mareš, Lublaňská 18, 120 00 Praha 2, s ing. P. Kopečným /Štolco-va 74, 618 00 Brno/. -- Z výletu po pobřeží státu Victoria /Austrálie/ nám poslal několik pohlednic vých. parašutista Kurt Hermel s přáteli. -- Veteráni parašutismu z Aeroklubu Brno-Slatina oslavili 25. místopředsedkyní Okresní rady Junáka a byla významně založen svého klubu. Vzpomněli památky inž. arch. Brandejského.

/Podle hlášení dispečera škpt. J.

Šustra, vysazení

Pavelky v Protektorátu mělo krycí jméno PERCENTAGE. Po čtyřech nezdařených pokusech ve dnech 26. a 27. 9. s tetou-nem Wellington, pilotovaným Anderlem, zasáhl P/O Ron C. Hockey a s letounem Whitley dopravil Pavelku do prostoru Poděbrad a shodil několik bomb v Kolíně. /

Cesta probíhala dobře, ba veselé. Zpívalo se z repertoáru od Lanžhota přes Prahu až do Chodské (byla jen zakázána „My Prahu nedáme.“), jinak se pěti všechny možné lidové i umělé skladby, které jsme znali z domova. Protože jsme se na své pouti za svobodu často zastavovali nebo byli zastaveni, jako se nám některým stalo v Budapešti na Citadele nebo v Tolonczházu, byla oblíbená skladbička

„Naposled, hoši, jsem tu dnes mezi vámi,

zítřka už sami musíte zde být...“

než slunce zlaté z červánku rudých vyjde,

já budu jinde o svém štěstí snít.

Pohádku krásnou jsem s vámi prožil,

po které vždycky jsem tolik toužil,

v dálku se dívám, kam musím odejít...“

Franta Pavelka měl sklony k romantismu, proto nikdy při večerních sezeních nechýběl a končil je „naposled, hoši, jsem tu dnes...“ Nikomu to nevadilo, že přišli den osazenstvo na zádi bylo stejné nebo že „Naposled“ - hochů přibýlo.

Konečně jsme v Anglii, nastává nová kapitola pro mnohé a mezi nimi pro Frantu Pavelku. Reorganizace zdemolané armády ubrala ze zbytku dvou pěších pluků mladé dobrovolníky pro letectvo. Později byla péchota přeměněna na tankovou brigádu a způsob boje rozšířen o parašutisty.

To jsme už byli ve Walton Hall a Moreton, společenské středisko byl Sokol v Leamington Spa, kde jsme cvičili a po cvičení se šli dívat na jemnější stránky osvořovacího boje. Franta Pavelka byl dobrý cvičenec a jako takový byl zařazen do reprezentačního družstva, které jezdilo po Anglii v době, kdy Hitler potřeboval odpočinek a Anglie potřebovala nové spojení.

Jak vile, Anglie nezáležela a čs. armáda měla nové úkoly, které odpovídaly její velikosti a schopnostem jejích vojáků. První a druhý prapor byly rezervní zdroje pro doplnění leteckého personálu a Sokol byl zajímavý pro čs. zpravodajskou službu. Pokaždé nebo velmi často byl na cvičení host z Londýna, díval se a ptal se „Kdo je ten a ten cvičenec?“ Možná, že náčelník Sokola Jan Koutný věděl, o čem jde, ale neřekl, až jsem se ptal, když jsem neviděl Frantu u cvičení, ani u roty, co s ním je. Odpověď Koutného byla vyhyblá, vlastně žádná: až na té přijde řada, také budeš pryč, to je vojna.

Z jara 1941 jsem viděl Pavelku v Leamington Spa na cvičení naposled a od té doby jakoby se po něm ztratil slehla. Už se mezi námi neobjevil. Zůstalo se mnou jenom jeho počekadlo „Orel lítá sám“.

František Pavelka se narodil v Brně 29. listopadu 1920, po krátkém výcviku byl vysazen v noci ze 3. na 4. října 1941 u Koudelova na Čáslavsku. Měl být vysazen u Nasavrk, ale jak jsem po válce zjistil, byl to běžný zjev, že piloti nenášli místo určení přesně z mnoha a mnoha důvodů.

Kurýr František Pavelka měl úkol „zavést spojení mezi domácím odbojem a Londýnem“, měl organizovat zpravodajskou síť a předat zbraně, které byly shromážděny s ním. Přesto, že nebyl shozen na určeném místě, byl po seskoku přijat A. Krejčí, Fr. Gradem a Fr. Kalinou (všichni z Koudelova), kteří mu umožnili spojení na podzemní hnutí. Během několika dnů se dostal do Prahy. Všechno šlo příliš dobře a proto je pravděpodobné, že členové podzemí nebyli dost ostražití, byli prozrazeni a zatčeni a Pavelka po nich 25. října 1941.

Jeden voják byl vyřazen, nastupují i po heydrichiádě další. Pavelka byl 5. srpna převezen do Berlína, vězněn v Plötzensee a 19. srpna 1942 odsouzen k smrti.

Připovídá se. Je 11. ledna 1943. František Pavelka očekává klidné večer, kdy má být popraven. Německý dozorce se s ním, nikdo nemluví. „Dejte mi papír a tužku, napíšu manínce“, požádá dozorce.

„Má nejdražší matičko!

Včera jsem Ti ještě psal pln naděje a víry v naše šťastné shledání a dnes - nezoufej - Ti píšu své poslední řádky. Těžko bojovat proti osudu - snad už to tak muselo být. Stal jsem se vojákem, plnil jsem do posledního okamžiku povinnost a umírám pevně jako ti někde na frontě...“

Odpusť mi, nejdražší. Děkuji Ti za Tvou lásku a péči. Vychovala jsi mne dobře a ujišťuji Tě, že jsem se ve světě nezkalil, zůstal jsem poctivý a čestný a doufám, že tak na mě budou vzpomínat všichni, se kterými jsem se na své životní cestě setkal.

Je mi poněkud zima v cele, jeden starší dobrácký hliďák sdílí se mnou poslední chvíli. Až večer - po všem - mi bude dobře. ...Čas běží, stmívá se - vítězí náde mnou - byl to těžký závod.

Mamičko, tatínku, Tonicu, Vojtěško... navždy shohem...

Váš nejvěrnější do skonání František.“

Antonín Bartoš, velitel paraskupiny Clay-Eva

OBČASNÍK historických skupin ZB a R-3

O skautech

Známy skaut dr. Ant. Sum, býv. tajemník Jana Masaryka, bude mít 4 přednášky na UK, ke 110. výročí narození svého býv. šéfa. /První byla 30. ledna./ -- Album se 120ti fotografiemi s Velenem Fanderlíkem, během jeho návštěvy v Torontě v r. 1980 a z Traillu, BC, je nyní v rukou br. Jana Švábenského v Brně. Má také nyní standardu města Traillu, kterou Velen dostal, když mu udělili titul čestného občana. Klubovní Velen Fanderlíka s malým muzeem, zřídilo nedávno 19. stře-disko v Brně. Slavnostní otevření bylo 3. února 96. -- Máme "ŽIN" č. 6/95 a č. 1/96. Obě mají bohatý obsah. Adresa redakce: Evropská 199, 161 00 Praha 6. -- 15. 9. 1944 byli v Praze na Pankráci popraveni: skaut Jiří Mäntl, jeho matka Amálie, skaut Alois Chmelík a jeho manželka Anna. Patřili k podzemní skautské organizaci. -- Na Ústředí Junáka v Praze v r. 1947 pracoval Hanuš M. Fischl, který za války sloužil v sev. Africe. Kdo o něm ví? Poslední adresa byla v okolí Londýna v Anglii. -- Z Tachova se ozval br. inž. Bezchleba a sestra M. Schleissová, oba obětaví pracovníci. -- Dozorce z Jáchymova, který v 50. letech postřelil procházejícího skauta, podle "ŽN" nejspíš nebude odsouzen, i když jsou svědci, že ležícího muže "usmrtil střelou z pistole do obličeje". Vrah žije v Plzni. -- Známy vědec v oboru fyzikální chemie, prof. R. Zahradník, předseda Akademie věd ČR, se "přiznal", že byl v mládí skautem. Zprávu měl "Valašský chemik" 9. 1. 96.

Olomoučtí skauti a skautky, kteří byli aktivní za I. republiky, se sešli po 50ti letech. Na snímku ze soukromého archivu sestry Anny Hynštové /oslaví 6. 11. 1996 své 90. narozeniny! / jsou sedící zleva: L. Košutová, M. Dobrovská, V. Šubová, Draž. Sedliská, M. Rainlová, Jar. Holeňová. Stojící zleva: Š. Lenocho-vá, K. Kvasnička, Z. Šacharová, Josef Fiala, Boh. Fiala, K. Rudolf, Anna Hynštová a Oskar Novotný. Foto je z roku 1970, kdy se zase schylovalo k zákazu skautin-gu komunisty. Sestra Hynštová se v r. 1990 stala místopředsedkyní Okresní rady Junáka a byla významně nenačím řádem čestné lilie v trojlístku. Na obrázku je druhá stojící zprava.

Z České republiky

V Brně vyšla kniha
"Desítky her", která
představuje autora

Milana Urdého jako dramatika. V Atlantis vydali také soubor jeho politických článků a esejů. --Z nucené práce v Reichu se za války nevrátil každý pátý nasazený. Hlavně byl postižen ročník 1924. --Také v Žel. Rudě rekonvovali místní kat. kostel. --Fr. Kožík se stal čestným občanem Kroměříže, ač se narodil v Uh. Brodu. --Na Moravě není populární název "Česko". Ví to i premiér Klaus a stále hledá jednorozměrný název jiný. --Pod hlavním hřebenem Jeseníků má být postaven tunel. --Desítky paneláky v Ostravě-Zábřehu jsou devastované a nechtějí tam bydlet ani cizinci, kteří zničení bytí a sklepů způsobili. --Oáry na Moravě stále mají ulici Engelsovu, Marxovu a Fučíkovu. Starosta města Pavel Matuší by rád vyhověl přání obyvatel, ale těm názvy podle veřejného průzkumu nevdal. --Dr. V. Benda prohlašuje, že zločiny komunismu nesmějí zůstat nepotrestané, ale současná česká soudní machine se pohybuje pomalu. Úřad pro pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu /UDV/ sbírá další materiály. --Pánbůh hledači štěchovického pokladu Gaensselovi pomohl, ale jenom trochu: našel drobnosti, ale žádnou beču. --V lednu proběhla ve všech Batových prodejních akce "Velkých slev". Podle občanů jsou stále boty neúněrně drahé. --"Mladý svět" přinesl nevhodné montáže předních politiků s polo-nahými ženami. "Nemá se zacházet tak daleko", komentovali někteří čtenáři. --ISS stavební a OU v Meziboří, přes sekretariát školy, si objednal "Kon. Listy". Také akc. společnost Geofyzika. --"Český Dialog" vydal knihu "Český kalendář 1996", 208 stran, s pomocí Odboru krajaňských knižd a nevládních styků Min. zahraničí. Kalendář je věnován "zahraniční krajaňské obci". Má 210 stran. Je to znamenitá pamůčka i pro vydavatele krajaňských novin. --B+B Agency nabízí "Dovolenou v ČR", adresa: Na pískách 55, 160 00 Praha 6. Tel./Fax: 42-2-311-83-22. --Dipl. Ing. Václav Večeřa je ředitelem Integrované Střední školy, Remesel - Podnikání - Služeb v Havířově Podlesí. --Policie zatkla dva mladíky v Hradci Králové

Princ Filip uvidí kladrubské koně

PRAHA - Manžel britské královny princ Filip by si měl při březnové návštěvě královského páru v České republice prohlédnout také Národní hřebčín v Kladruzech nad Labem. Potvrdila to včera Marcela Dvořáková z tiskového oddělení ministerstva zemědělství. Princ Filip přijede do kladrubského hřebčína podle jeho ředitele Norberta Záláše 28. března. Zaměstnanci hřebčína hodlají princ Filipovi předvést vynikající jedince plemene starokladrubských koní. Britská královna Alžběta II. se svým chotěm, vévodou z Edinburghu princem Filipem má pobývat v České republice od 27. do 29. března. Na návštěvu je pozval prezident Václav Havel. *MSB (14-16)*

EMIGRANTI NEODEŠLI

YETSINOÚ Š PRAZDNÓU
Pracoval jsem asi deset roků jako vedoucí odboru národního výboru v jedenáctitisícovém městě. Z titulu své funkce jsem také chodil s vedoucím finančního odboru a policiisty pečeti byly po emigrantech. Většinou byly prázdné, protože chudáci emigranti předem rozprodali, co se dalo, a u vešklých si vyměnili a vyvezli příslušnou měnu. Není pravda, že začínali s holými rukama. měli venku vždy nějaké příbuzenstvo. Podle paní Vitové, jejíž názor byl publikován v MF DNES, jsou hrdinové. I bratři Mašinové, kteří zabili šest nevinných lidí, řádu dělí? *prof. K. Toušek*

Josef Hermut, Toušeň

Dr. Zdeněk Sušil ; Závažná změna v restitucích

Nevím, jak to kvalifikovat. Použil staročeského přísloví, že Boží mlýny melou pomalu, nebo opřít o výrok profesorky práv, fakulty UK Příkadekové, otištěný v L. N. 9. 9. 1993. „Úroveň legislativy v ČR klesá k amaterismu a právní nejistotě, jakou jsme nezažili ani v socialistickém období.“

Týka sa to totiž krátke diskutovaného a v diskusii venovaného požiadavku, aby rezolúcia mala v ČR (dříve ČSRP) „bývalý pobyt“. Tento požiadavok nebol uveden v zák. 403/90, ale ocitl sa v zák. 87/91 a 229/91. I. keď bol rozhodnut Ústavným súdom z 12. 7. 1994 zrušen pro sferu zák. 87/91 Sb. Krmut, zostal naďalej v zák. 229/91, tzv. Zákon o púť ať do dne 13. V. 1995, kdy byl Ústavním soudem zrušen jako protiústavní.

Nevím, co bylo příčinou, že nebyl obsazen ve
ultimnosti proti požadavku „urvalého pobytu“ v zák. 87/91
podalo 56 poslanců r. 1994 a že nebyl rozlišen i na zák.
229/91. Ale po nálezu Ústavního soudu z 12. 7. 1994
byla legislativa znova upozorněna na nutnosti novelizace
zák. 229/91, neboť Ústavní soud sám, bez náležitého
podnětu legitimovaných osob, k zásahu porývnání nebyl

A čo učinili die zákona oprávnení alebo prímo organizačné povinní? Ti mlčeli, snad se zletelom ke kritice nálezu Ústavného súdu z 12. 7. 1994, ktorou V. Klaus: "Rozhodnutí Ústavního soudu je špatné". Při tom legitimován, ani právně, ani morálně. V oboru práva a tím také Dr. Peňhlová: "amoralismus".

protestní před druhý den premiér V. Klaus: "Rozhodnutí Ústavního soudu je špatné". Při tom V. Klaus k tomuto úsudku nebyl legitimován, ani právně, ani morálně. V oboru práva a tím i legislativy se na něj vztahuje kritika Dr. Pelikánové: "amateurismus".

Ale tento jeho výrok byl povzbuzenem pro jiné i na jiných platformách. Zažil jsem ještě v září 1995, že znovačet své úřední oratory zpochybnil argument „úspěš“ restitucí, ač tato byla prokázána nejen svědectví, výběry i autentickými pípsímis ředitele osmlené školy, že premiantka (dceřa budoucího restitucí) se předpokládá ke studiu na výběrových školách „z úřadních důvodů“ a místo toho aby „vstupila do manuálního pracovního poměru a poznala zblízka život dělnické třídy“. To byl projev tautismu, ale nevím kde byl vědi. Září 1998 v přípisce ředitele školy, nebo v září 1995, když také prokázány úřadový stav zpochybnil zástupce ministerstva. Premiantka byla nucena se vyjít švádnem.

Jen zrušení požadavků „trvalého pobytu“ osvědčí. Je třeba zrušit restituce umožnit všem, kteří pro tento nesmyslný požadavek rozhodnou: osvědčí, připadne restituce prohláší zejména těm, kteří trestním rozsudkem byli odsouzeni k propadnutí majetku. Lhota k těmto restitucím je dávno prošlá, protože o ni mělo být požádáno do roku po zrušení výroku o propadnutí majetku.

A tak napadá myšlienka, koľko miliónov korún rezistenti, neúspešná z dôvodu dlhne nekompromisného požadavku „uväznenia pobytu“ museli vyplácať za doklady, cestovné, advokátske úrady atď. a? To je veľa peniaze, že legislatíva (autori zákonov, ti, ktorí jej pripravovali pro snemovňu, a takí tí, ktorí zákony bezmyšlienkovito odhlasovali) by sa amaričila. Ale viny nesou ovšem všetci, tí, kto nedbal a domádal nebať nálezu Ústavného súdu a nezajistil ju novelizáciou, zejména tá, kde hlbou vinou týchto predstaviteľov predpisu proľah.

(Legislatívni autori predbežne viedli vedený dom Kalvodou, Ústavné - prísní vybor poslancovke snemovny vedený dom Vybormý). Kdo je za tento stav zodpovedný?

A tak potí křivdy zůstane na úvalu v myšlích těch restitucí z emigrace - exilu, kteří v restitucích neuspěli. Správně se zpětnou platností by měl být respektován den emigrace. Dodatečně změny, at už se zúčilem na občanství nebo na "úvaly pobyt" by neměly mít právo na restituce. To bylo za feudalismu, kdy nevolník byl připoután k boudě - glasto a dštrictu, neměl se bez svolení feudálního sítkhova.

A komunistický režim? To byla forma nevolnictví. Jistě skoro nikdo nečekal, kdo přestane tímto režimem odepít do ciziny, že se dožije smrti. A byl - li nucen v cílně zadržet nově pobyhl, byl někdy existencí nucen též přijmout cizí občanství a současně se přihlásit do ČSFR vzdát. Neměl, je toho jednou bude znechtit postkomunistickou legislaívou, a žijí přijde o odškodnění, vědního pomýšlet, když se bude domáhat svého majetku. A nyní mýsl pykat za nedomyšlené normy a vaší uspokojení po vrchatech policíku, kteří prosazují svoji nechut vůli emigraci i v zákonech, které v zhlaví hoasost bovík o „zmlině níkterých majetkových křivd“.

zpravodaj 2/96

"Rodinná fotka" děvčat z rodinné školy v Neratovicích. Všechny jsou nadané a jejich koníčkem je vaření. Rády by navázaly písemný kontakt se svými protějšky v Kanadě a v USA, anglicky. Kdo má zájem, nechtě píše na adresu jejich učitele: Mgr. Jiří Knižák, Bezručova 2893, 276 01 Mělník, Czech Rep.

Ing. Jaromír Čermák /na snímku vpravo/ je starostou Sokola v Přelouči, ale ještě mu zbývá čas, aby si v blízkých Škudích vybudoval veškovskou zemědělských strojů, hlavně moderních napáječek pro hospodářskou zvířata všeho druhu. Na snímku je se svým partnerem. Najali si největší halu bý. JZD a kvalitou výrobků si získávají nové a nové zákazníky. Nové, moderní stroje koupili ve Švýcarsku a ve Francii. Jaromírův otec, Václav Čermák, byl jako kulak v 50. letech vyhnán s rodinou z Dobrušky. Po matce má Jaromír notnou dávku "janečkovské krve" a ta se nyní projevuje.

Z historie roku 1945: Tragédie ruské emigrace

Usnesení 26. schůze Parlamentu ČR se setkal s téměř neuvěřitelným nezájem. A přitom jsou v něm formulovány hned dva zásadní pohledy na naši minulost. Za prvé nejvyšší zákonodárný sbor prolomil dosavadní oficiální mlčení a přiznal, že v roce 1945 po příchodu Rudé armády byli někteří naši občané odvedeni do Sovetského svazu, kde se stali obětmi represí. Za druhé vysloveným hodnocením a projevením úcty Parlament nepopřal odpovědnost československého státu za neplachý osud těchto jeho občanů.

Zvěře sovětské státní bezpečnosti a činy československých občanů do sovětských táborů totiž odhalují neschopnost a neochotu naší poválečné společnosti zaujmát stanoviska ke slepým uličkám tehdejší nové politické situace ve světě i u nás. Unavena strachem a strádáním, ur-

členěními spáchané a sledování, určení jím: život za okupace a za války, a radující se z porážky nacistického žida, nechtěla vidět židny dále strach a další strádání, jejichž restatu navíc nechápala. Na represi se je měnu komunistických ideálů a cílu nebyla naše společnost připravena. Politický vývoj v roce 1945 Rusy a Uzurpaci a příslušníky dávného národu bývalého Ruského impéria u nás žijící sešel o bezvýznamných řádky. Kysli davem, před svým téměř čtvrtstoletím, nepřehlednějším alternativu moci v Rusku a v Evropě; neochotně vyprávěli svou občanskou bojovníku a národnostní odhodlanosti do emigrace. Mezi tím, když jim tehdy nabídl možnost a novou existenci, bylo i demokratické Československo, jehož se rány stali přehlednou součástí a z věcí čestí i řádnými občany. Pro Sovětský svaz – a pro vyznamene-

komunizmu – zústali však všetci nepriateli, ktoré bolo treba zničiť. Kiežto kolem nich sa začali svírať v triatich rokoch, kedy západný svet v Československo dospieval k voľbe medzi nacistickým Nemeckom a bolševickým Ruskom; pro v Československu naturalizované bývalé anti-bolševické emigranty z Ruska však obé možnosti nabyvaly ien zkažu.

Mohl se sice vysvětlovat dle směrem na západ, ale dějiny znají jen málo těch, kdo dokázali před hrozcím nebezpečím opakovaně opouštět své vybudované domovy a existence. Navíc naturalizace často znamenala i směnění rusko-české nebo ukrajinsko-české a podobné rodiny, jinně pochopení hrozičho boševického nebezpečí bylo stejně vzdálené, jako celé naší tehdejší společnost. Proto odejel jen několik rodin. Většina však zůstala.

Za okupace a za války sdílely strach a strádání stejně jako všichni ostatní u nás. Nebyli zaznamenáni žádný případ sympatů k hitlerovskému režimu, či dokonce kolaborace s okupanty. Ostatní pacisté ruským a ukrajinským emigrantům příliš nedůvěřovali a v den německého útoku na Sovětský svaz raději několik set z nich preventivně uvěznil; řada byla pak uvězněna do koncentračních táborů a mnozí tam zahynuli.

Tato věrnost nové vlády, kterou si zvolil až už poctem, či rozumem, ze především v důvěře a naději v její demokratické principy a cíle, nebyla však nekdejšími ruským a ukrajinským pohybovými emigrantům v povalečném Československu nic platná. Těžba Československá republika byla všeobecně uznávaným členem protihitlerovské koalice a Sovětský svaz neměl právo – kromě

oblasti bezprostředně probíhajících válečných operací – provádět jakékoliv represivní akce proti komukoliv a už vůbec ne proti československým občanům, působila hned za prvním bojovým sledem speciální jednotka sovětské bezpečnosti SMERS (akronymy ze slov smrt špiónů). Jejím neskrývaným posláním bylo vedle stíhání válečných zločinců i pronásledování a likvidace v osvobozovaných a dobytých zemích východní a střední Evropy všech „kontarrevolučních sil – rozuměj sil, které by se mohly stát potenciálním zdrojem odporu proti sovětským zájmům v těchto zemích. Ruští a ukrajinští emigranti byli na seznamech SMERS na prvních místech.

V Praze došlo k prvním únosům bývalých ruských a ukrajinských emigrantů zřejmě již 11. května 1945 – na Slovensku a na Moravě pochopitelně ještě dříve. Odhaduje se, že bylo odvedeno kolem tisíce osob. Známa jsou jména necelých čtyř set, jejichž příbuzní se nezalekli a obrátili se na československé úřady o pomoc.

Reakce československé společnosti na tuto akvintu sovětské sídlní bezpečnosti byla až na samu mezu pochopitelnosti pragmatická. Československá vláda, přestože byla na řadě NKVD upozorňována, neprotestovala proti zjevnému omezování svobody svých občanů a ponechala zcela bez komentáře odvídnou politickou mezu vnůš. Československo se omezovalo pouze na rutinní patrání po občanech „údajně“ zadržaných sovětskými orgány a navlečení se „údajně“ v Sovětském svazu. Cynický pragmatismus vedl do konce k upozorňování na adresu So-

větského svazu, že nejasnostmi kolem osudů těchto osob může negativně ovlivnit svůj obraz u nás a rozvíjející se přátelství československého lidu k němu.

Tento pragmatizmus prevzala
tenedy celá naše spoločnosť: není
znám jediný jediný občanský po-
test proti zvlášť sovětské státní be-
pečnosti; není znám jediný veřejný
hlas na obranu odvěkánych; není
znám jediný až protestující, nebo na
opak souhlasný komentář v tehdejší
žm tisku; není znám jediný hlas,
který by se pozastavil nad tím, že
pronásledování bývalých ruských
a ukrajinských emigrantů je vlastně
v demokratické společnosti nepří-
pustným pronásledováním politick-
kým - navíc právě za demokratické
smýšlení.

Jsou sice známa ojedinelá prohlášení mládežnických národních výborů či různých zaměstnavatelů, porušující národní a občanskou bezohlednost odvolaných, vystavená zřejmě na žádost jejich rodů, ale nepochybně jsou známy i případy, kdy SMERS a N V D při jejich „honu“ na stanovené cíle otevřeně pomáhaly československé orgány.

Nepatrná část odvěcenyých rus-
kých a ukrajinských emigrantů se po
několika měsících strážení, ve-
sebných středešcích v Německu pu-
be do Polska vrátila. Většina však pu-
vala dál do sovětských věznic a tábo-
rů, v nichž pak bezes stopy zmizela.
Pouze několik desítek se po deseti
letech a zpravidla s nenapravitelné
podomiením zdravím dočkalo pro-
puštění zpět ke svým rodinám v Čes-
koslovensko. Dnes někdo z nich již
nezije; zůstalo jen několik vdov.

Vladimír BYSTROV,
předseda rady Oni byli prvru

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRAŇÍ

Malíkoví se chtějí vrátit do Austrálie, ale musí napřed prodat vilu s dvěma zahradami /býv. jesle/ v Budišově nad Budišovkou /jižně od Opavy/. -Krajaňský list "Střípky" na Novém Zélandě přinesl článek o hračkářovi a keramikovi Mirkovi Smíškovi. Je dnes světoznámý. Pochází z Radomíle na Šumavě. --Ještě dnes si naši starší krajaňe ve Švýcarsku vzpomínají, že za války a po ní v nesnadných poměrech byla vzornou jednatelkou "Besedy Svatopluk Čech, Růžena Lerchová, roz. Hofmanová, která tam žila od r. 1932. Působila v Curychu vědy v duchu TGM. --Dr. Jaroslav Strnad z Obstdalen /Švýcarsko/ v "Polygonu" připomněl, že zesnulý Petr Pašek vydal ve svém nakladatelství Konfrontace přes 120 knih. /V současném českém tisku se objevily články o vydavatelích v exilu a zcela ignorují IH-DEX v Kolíně n. Rýnem, editci dr. Roberta Vlacha ve Švédsku a j. / -- Robert Wiener /Izrael/ nás znovu ujistil, že není příbuzný býv. letce Jana Wienera /USA/. --Jaroslav Vašínský pracuje nyní hlavně s keramikou a bude mít v dubnu výstavu v městě Kempten /Německo/. --Ve Vídni doporučujeme krajaňský Hotel Pošta, Fleischmarkt 24. Tel. 51-5-83. --Na severní Moravě se alodějším aut podařilo během ván. svátků ukradnout 80 aut, z toho 2/3 patřily zahr. turistům. --V Nizozemí došlo k slovenské bankovní loupeži století: zmizelo 170 mil. Sk. --"Střípky" přinesly foto dr. Jana Matějoviče z Kanady, který s paní Liánou dočasně žije v Aucklandu. --MUDr. G. Gaislová si z Grazu /Rakousko/ objednala ukázk. číslo "KL". --Standa Hladík se ze Švýcarska přestěhoval do Brna. Kdo nám pošle adresu? --V Austrálii zemřel zasloužilý krajaň Fr. Dobrá. --Po věznění v Dachau jako čs. vlastenec, měl dnešní australský krajaň Jaroslav Kleska potře s StB v Plzni. Navštívil nedávno v Melbourne býv. spoluvězně V. Vondráčka. --Pí. Oli Andělová má na prodej knížku "Kam až došlo děvče z Hané"; popisuje vtipné zážitky manželky baťovce ve třech světadílích od r. 1947. Adresa: O. Anděl, 4 Merlin Court, Frankston, Vict., 3199, Austrálie. --V brazilském městěku Passa Quatro odhalili slovenští krajaňe bustu gen. M. R. Štefánika. --Franc. krajaňka Libuše Šlechtová-Bourignon doporučuje krajaňům návštěvu Náchoda, speciálně di- vadlo a hotel Beránek. Zasloužilí občané: starosta M. Čermák a jeho zástupce V. Hozák.

Přenechte nám starost o hroby Vašich předků v českých zemích. Zajistíme běžnou péči a příležitostnou dekoraci hrobu dle Vašeho přání. Více informací Vám poskytneme na adrese: K. Weniger Zengrova 25 703 00 Ostrava 3 Česká republika

po obdržení vyplněného kuponu

Jméno

Ulice

Město

PSČ

NAŠI V USA

Z Ocala, FL. se ozval kan. krajaň Růžka Čech s paní. Vra- cí se do Tillsonburku, Ont. v dubnu. --V Denveru, CO. trénuje pilně na Olympiádu mladá krajaňka B. Šturmová. --Krajaňe v Cedar Rapids, Iowa /Vojta Beneš městu říkal "České Athény"/ budou 19. 3. okázale slavit svátek všech Josefa a Josefek. --Zemřela známá newyorská lékař- ka, MUDr. Ella Traubová, rodučka z Benešova u Prahy. Za války žila v Caxtonu v Anglii. --Pasáda Národní budovy na Manhattanu je nyní v noci osvětlena. Poutá pozornost ko- lemjdoucích. Příspěvky na další opravy lze poslat na: BBLA-Nat. Hall Rest. Fund, 321-325 East 73rd St., New York, NY 10021, USA. --Předsedou Bohemian Hall v Astorii, NY je agilit Pavel Vančura. --"Ned. Hlasatel" /Chicago/ měl nehorázný článek J. Jaklovského z Příbrami "Jsou bratři Mašínové hrdinové, anebo zločinci?". --Mezi krajaňy v L. A. je zájem o "KL". Jde o dílochodce, kteří to nemají lehké a proto jen ty, kteří mohou požádat Joe Machek o dobrovolný dar na "KL". --Dr. Josef Hajda z Políček u Nezamyslic oslavil na univerzitě v Kansasu své 70. narozeniny. Patří k blízkým přátelům sen. Boba Dola. --Nedaleko Cal. State Univ. je populární česká restaurace Little Prague.

Jan Kmenta /na obrázku vlevo/ odešel do exilu po kom. puči v r. 1948, učil čs. děti v lá- gru v Ludwigsburku /včetně si- rotků po rodičích zastřelených na hranicích při pokusu o pře- chod na západ/. Studoval na U. v Sydney a ve Stanfordu. Stal se řádným profesorem ekonomie na U. of Michigan, v Ann Arbor a napsal mj. knihy: "Elements of Econometrics", "Evaluation of Econometric Models" a "Large Scale Macro-econometric Mo- dels". Narodil se v Praze 3. února 1928. Na snímku je též jeho paní Joana a syn Steven.

Měsíčník humoru a srandy:

"Trnky-Brnky", Box 55, 763 12 Vizovice, ČR. US\$10 za rok..

Místo slavného generála odhalili v Postupimi potomci českých exulantů plastiku J. A. Komenského

Z Postupimi od našeho zpravodaje Radovana STOKLASY

Přestože nikdo z obyvatel v Postupimi Nowowsi už neho- volí jazykem svých českých před- ků, kteří tuto původně samostat- nou obec v polovině 18. století osídili, většina z nich se k české- mu původu stále ještě hlásí.

Projevem snahy o udržení dávné tradice se stalo také odha- lení bronzové plastiky Jana A- mo- se Komenského od rožnovského sochaře Igora Kitzbergera, k ně- muž došlo v listopadu před míst- ním evangelickým kostelem sv. Fredricha. Jak prohlásil farář

Stephan Flade, který je sám po- tomkem exulantů z Krušnohoří, v minulých desetiletích se ob- čané v Nowowsi ocitli pod silným germanizačním tlakem. V roce 1938 byla dokonce obec v duchu nacistické ideologie přejmenová- na na Babelsberger, aniž by si tehdejší úředníci uvědomili, že i tento název, odvozený od spoje- ní Bobrova hora, má slovenské kořeny.

Podle faráře Stephana Fladeho nyní nastala doba, kdy je třeba rozvíjet kontakty mezi různými

národy. Všechno, co stabilizuje a podporuje vztahy mezi lidmi, brání, aby nějakou zemi znovu rozdělila zeď. Komenský byl prv- ním Evropanem v tom smyslu, v jakém dnes chápeme postavení občana ve sjednocené Evropě, říká Stephan Flade. A jak dodává, v Braniborsku už stojí množství pomníků slavných generálů nebo vojvodů, ale dosud zde chybě- la socha humanisty a křesťana, který se zasloužil o sblížení zá- padní evropské civilizace s vý- chodní.

V podobném duchu se vyvíjí i pracovník Československého ústavu zahraničního Rudolf Ko- val, který společně s agenturou Art Propag umístění plastiky Ko- menského v Postupimi-Nowowsi zprostředkoval. Soudržil Čechů a Němců v této obci, trávící dvě- set padesát let, je i přes asimila- ni vývoj důkazem, že příslušníci rozdílných národností vedle se mohou existovat. A na této pozitivní zkušenosti bychom měli stavět, prohlásil Rudolf Koval.

Xantypa

Nový český společenský měsíčník
Více než 100 stran
kvalitního čtení

v kvalitním provedení

Pro ukázkové číslo zdarma
nebo pro INFO o objednávkě
volejte nebo píše na:

Jn CZECH BOOKSTORE
450 B Scarboro Golf Club
Road # 114
Scarborough, Ont. M1G 3V7
Tel.: (416) 289-2476

Zemřel skvělý člověk

Vážený čtenáři — milí přátelé!

Když nás v roce 1974 naučilo moji rodiče, jeden z je- jich prvních učitelů byl do vesničky Hansen, jižně od Bos- tonu, ke svým ještě předčasným přátelům Miloslavovi a Zdislavě Koháčkům. Krátce poté se manželé Koháčkovi během své návštěvy u dcery Barbory na Long Islandu zastavili i u nás v Glen Cove. Bylo to vzácné setkání.

Tito bývalí pražští akademici Ymkari se neviděli od roku 1948, kdy Koháčkovi odešli z čerstvé komunistické Československa. Bylo mně cí a nesmírným potěšením být alespoň na chvíli v přítomnosti těchto dvou staronových manželských párů, poslouchat jejich vzpomínky na Masarykovu republiku, jejich vysokoškolská studia, za- kládání rodin, život za války a těch pár let po válce. Pokud se pamatuji, ani slovo nepadlo o bývalém mocnáři (všichni čtyři se narodili krátce po přelomu tohoto století) a o první světové válce, která se jim, tehdy dětem, jistě upálila do myslí. Ani o útrapách druhé světové války, kterou především Koháčkovi přežili téměř zázrakem. Jako když se chleli soustředit na ty pozitivní léta jejich komplikovaného života.

Nemohu si pomoci, ale mám v sobě velkou úctu k této generaci. Máme úctu k jejich obětem, k tomu, co prožili a přežili, aniž si zoufali a bezohledně stěžovali. Solidní, věřící evangelici, vzdělání lidé, měli za sebou solidní, produktivní život. Jen ten chabý nápor a nejednota jejich generace v konfrontaci s komunisty, snad také způsobem válečnou únavou, se jim nepovedly. Kruží za to zaplatit.

Naučdory komunistické diktatury, jak snaží to mělo moje, povalečná generace! Ta generace, která sice v ne- svobodě, ale v materiálním bezpečí se ve své věrné vyznamenala hlavně ohnutím /tríbetem/

Moji rodiče a paní Koháčková se listopadu 1989 nedožili. Měli by velkou radost z nové republiky, smutek z rozdělení "jejich" Československa.

Dr. Miloslav Kohák zemřel na začátku tohoto roku, 5. ledna, v požehnaném věku 92 let. Narodil se v Horní Sylově, vyrostl v Jablonci. Vystudoval filosofii na Karlově universitě, před válkou byl stenografem v čs. parlamentu. V druhém odboji byl členem sekce Věrní zůstaneme, byl gestapem v srpnu 1941 zatčen, vězněn na Pankraci až do října 1944, pak byl převezen do Mauthausenu, kde přežil do konce války. Po válce byl prezidentem Akademické Ymky a jeden z redaktorů Svobodného slova Rudina Koháčkova odešla do exilu 27. března 1948. Emigraci do USA jim umožnil Mr. Sibley z Rochesteru, NY, kde i jeden rok, dr. Kohák jako "farm manager". Poté pracoval dr. Kohák nejdlíže pro Americkou Ymku, od začátku (1950) pro RFE, kde po odchodu P. a T. Tigrida byl šéfem Československé týdeníku.

Petr Bisek
Dr. Miloslav Kohák zemřel na začátku tohoto roku, 5. ledna, v požehnaném věku 92 let. Narodil se v Horní Sylově, vyrostl v Jablonci. Vystudoval filosofii na Karlově universitě, před válkou byl stenografem v čs. parlamentu. V druhém odboji byl členem sekce Věrní zůstaneme, byl gestapem v srpnu 1941 zatčen, vězněn na Pankraci až do října 1944, pak byl převezen do Mauthausenu, kde přežil do konce války. Po válce byl prezidentem Akademické Ymky a jeden z redaktorů Svobodného slova Rudina Koháčkova odešla do exilu 27. března 1948. Emigraci do USA jim umožnil Mr. Sibley z Rochesteru, NY, kde i jeden rok, dr. Kohák jako "farm manager". Poté pracoval dr. Kohák nejdlíže pro Americkou Ymku, od začátku (1950) pro RFE, kde po odchodu P. a T. Tigrida byl šéfem Československé týdeníku.